

Artà

PRENSA LOCAL

ANY VIII - Nº 75 - SEGONA ÈPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - NOVEMBRE 1992

DÈCIMES DESBARATADES

Un xot dins es mocador
quan recorria La Meca,
duia sa biblioteca
aquella de Ca'n Torró;
un gri dins s'abeurador
mentre covia es cuinat,
emblanquinava es terrat
i agafà amb una billestra
sa teulada i sa finestra
d'es cantó de Ca'n Gelat.

Dins es carrer de ses Parres
un ratolí i un moix,
se menjaven un gall coix
i quatrecentes papaïres;
es carrer de Ses Tafarres
feia ballar cent baldufes,
i un mul amb calçons amb bufes
cosia una senaieta,
i duia dins sa maleta
es carrer de Ses Cadufes.

Una gallina llegia
l'any passat s'«Ultima Hora»,
perque una taranta mora
feia es pa d'Andalucia;
un eriçó quan dormia
damunt sa via d'es tren,
duia Granada i Jaén
a dins sa seva butxaca,
as temps que el Sen Lluç Estaca
menjava es macs d'Almadén.

ES PORQUERET DE SA PELLISSA

Tornaran ses «Històries d'es Saulonar». A la pròxima edició de l'Artà seguirem filant cròniques del nostre poble que han anat congriant el nostre tarannà. Aquí vos duim ses cases de «Sa Serra» una antiga possessió que es pagesos hagueren d'abandonar. S'enderroquen lentament i son testimoni mut i faecent d'un mon que ja ha desaparegut engolit per un falç progrés que treu l'home del seu entorn natural. Que la pau sia amb tots voltros.

Maquetatge:

Serafi Guiscafré
Arturo Pomar

Dibuix: ARPO**Fotografia:**

Joan Amer i Centre 2000-U

Repartidor:

Joan Bujosa Tous

Coordinació:

Joan Bujosa Tous
Mª Àngels Piñero
Llorenç Terrassa

Redacció:

Serafi Guiscafré
Mª Àngels Piñero
Tomeu Femenies Sard

Joan Sard

Josep Cantó

Joan Lliteres

Col·laboradors:

Antoni Ginard
Miquel Mestre Ginard
Miquel Morey

Pseudònims:

En Pinxo de Son Recuit

Es Santanyiner

Un de fora poble

Gafese

CEFE

ARPO

Es Sant Pere

Es Porqueret de Sa Pellissa

Administració:

M.A.P.E.

Cobrança:

Joan Emilio Piñero

Andrés Alba

Direcció Artà: Conjunta

C/ Cardenal Despuig, n.º 8-10

Tel. 83 66 52 - 83 62 49

Publicitat: 83 66 52 - 83 62 49

ARTÀ: No se responsabiliza de los conceptos vertidos por sus colaboradores, ni se identifica necesariamente con ellos. La opinión de la Revista se expresa únicamente a través del artículo editorial.

Dipòsit Legal PM 203-1983

Impressió:

Impremta Politécnica
Tel. 71 26 60. PALMA

ES URGENTE UN TEATRO PARA ARTÀ

Es difícil explicar ante quienes tienen la potestad de decidir, la necesidad urgente, la prioridad absoluta de dotar a la comunidad que administran de un lugar adecuado para producir, para esta corporación el hecho teatral.

En especial cuando entre los correligionarios de la cosa pública se carece de la mínima sensibilidad para este acontecimiento.

Así explicitado.

Porque EL HECHO TEATRAL es superior a la minúscula trascendencia de realizar una función de teatro.

Esto último está al alcance de ocasionales aficiones que: Consiguen un texto o lo elaboran, lo analizan, reparten papeles, ensayan y, tonalmente, interpretan ante un público más o menos numeroso más o menos trascendido.

El hecho teatral es otra cosa.

Es sentir la necesidad de la comunicación sincera y total de una comunidad. Es unificar criterios tras debates constructivos, para disponer de parámetros culturales afines y propios para situarlos en clara expansión. Se trata de hurgar en el sentimiento y en la instrucción, para emprender un caminar conjunto hacia horizontes preclaros.

Se trata asimismo, entre otras muchas cosas que resultaría prolijo enumerar, de hurtar seres a la depresión y al aburrimiento para situarles frente a un desafío hermoso, haciendo que ni piensen en los peligros de la drogadicción en cualquiera de sus gradaciones.

Congregar a nuestros semejantes a contemplar, conjuntamente las imágenes deformadas de nuestras propias vidas. A transitar, avanzando, los recovecos literarios para fomentar las propias ideas y los intrincados análisis de la misma existencia.

El teatro, la magia teatral tiene tal importancia en el género humano que los pueblos sin Teatro serían pueblos inermes ante los avatares del vivir.

De ahí la importancia de emplazar al Ayuntamiento para la rápida realización de un lugar público donde habitualmente pueda congregarse la gente para disfrutar de un mejor nivel de vida en un ocio creativo y cultural.

No se trata de una sola, aislada y precaria función. Es la continuidad la impregnación vital de la curiosidad por atender aprendiendo.

Si pudieran tomar conciencia de ello sería necesario concederla la máxima prioridad.

Es importante desde el Ayuntamiento quitar baches en el espíritu, depurar aguas muertas de mentes sin formación, cambiar el ocio vicioso con su consiguiente peligro, por un ocio rico y solidario.

Inculcar a las nuevas generaciones la costumbre de observar y cerner las ideas para limpiarlas de la mala semilla del racismo la xenofobia y otros nazismos. Cuantos menos alcohólicos y menos drogadictos potenciales. Si desde La Sala entienden eso no se comprende esta desidia este olvido ante el desafío de crear, de edificar un Teatro.

Enseñar una maqueta sin hacer posible su realización es defraudar las ilusiones del pueblo.

Si de verdad no tenemos capacidad para ello, desde estas páginas dudamos de cualquier capacidad para ejercer la regiduría de un municipio que siempre se había distinguido por llevar la antorcha cultural de la Comarca.

Existe la posibilidad de realizarlo y no entendemos que la oposición no ponga en marcha la alternativa para presentársela a la población.

Fundaciones públicas, acciones etc. etc. Hay posibilidades. Hay que ponerse a ello.

Aunando voluntades en lugar de discriminar. Apoyándose en el pueblo al que administran en lugar de mantenerlo apartado. Creando en vez de copiar porque es difícil copiar lo inexistente.

Crear un Teatro para el pueblo.

Esta sería una tarea grande merecedora de aplauso.

Levantaos sobre vuestra pequeñez de una vez por todas.

Es un imperativo.

Algún día el pueblo os lo demandará.

En Pinxo de Son Recuit

—Putes sagrades. Avui es maquetista m'ha situat a sa tercera.

—Deus tenir coses importants que dir.

—Jo sempre dic coses importants. Lo que susceeix es que ets altres no les hi troben. Però jo quan parl me pareix que som en Séneca.

—Voldràs dir en Cicerón.

—Dic en Séneca que se semble més a Jeneca. Que no ho era un bon conversador mestre Jemeca. Regalava cantonets de gelat en es nins que no en podien comprar. Mira tu si fou bona persona que tornà d'Amèrica per a pagar es deutes que va deixar. Millor dit s'en va anar a Amèrica per a poder fer doblers i poder fer cabals.

—Això era un homo!

—Just es d'ara.

—Be a lo que anavem. Tens o no res a dir.

—Ja saps que xerrera en tenc molta.

—Però hi ha molta?

—No. Quasi tot es corna. I ja saps que sa corna es mala de roegar.

—Però se xulla fot ses arteries i dona arterioesclerosis.

—D'allí ha de venir.

—Tot arriba. Ja saps que diuen ets esperitistes. «No hi ha terme que no se complesqui ni deute que no se pagui».

—I que ho son d'innocents ets esperitistes. N'he vists moltes de deutes que han volat.

—Per ventura son pagades a un altra món.

—A un altra món?

—Idò. Ells creuen en sa reencarnació. A un altra planeta, o a una lluna. A qualca lloc. Però noltros no anam de teologies! Tens res o no?

—Miret aquestes quatre fotografies des nostre aimat Artà. Sa Plaça des Pes des porcs. Mercat d'es bestiar. Brutorada i abandó en plè dia a més d'una oloreta ben pudenta.

—I que vols que faci sa plaça d'es bestiar. Si no una mica de pudor.

—Si anasin pes poble es qui dominen La Sala i posarien una mica d'esment.

Carrer Costa i Llobera.

Plaça del Mercat de bestiar.

—Pots pensar!

—S'altra es, Costa i Llobera. «Cabirs que de la terra, viviu en les entranyes, mirau quines lleganyes hi ha per dins Artà. Perets mig esbucades, ciment per voravies i pasen molts de dies, i qui ho arrenjarà?

—I aquest forat que pareicia una casa?

—S'antiga carniceria de ca na Mame-lla. Quina publicidad per Artà. Poble noble, poble d'un alt nivell de vida. Ara atreurem turistes a nes Restaurant de s'estació per mostrarlos aqueixes delícies naturals. Saps que ho son de llests. Falten llocs per actes culturals, però no! Feran un Restaurant! A fi de fotre En Mani, Can Sastre, S'Italià, Can Faro i Es Pins. A Artà no tenim Teatre ni cine ni pista per ciclistes però Restaurants n'hi ha per tot arreu i això sense comptar S'Almudaina que fa uns plats ràpits per xupar-se es dits. Ni es Monument on es fan uns pa

LICORES MOYA C. B.

Fàbrica de Licors

Cerveses.

Licors nacionals i estrangers

DES DE 1890

Especialitat en licors mallorquins:
PALO, HERBES DOLCES I SEQUES,
ANIS SEC «LA ESTRELLA DE ARTÀ»

Carrer 31 de Març, 11

Tels. 83 60 38 - 83 62 07

Fax 83 52 80

ARTÀ

amb oli que són un art de n'Antònia. Es Club de Tercera que es menja de cinc forquetes. Es Trial lloc de berenars matiners. Ja té dic. Cultura, poca, però menjar... I finalment es carrers de s'Argentina.

—Ja el veig.

—Brutor però ecologia.

—Ecologia?

—I que no veus ses herbes de sa vore-ra? Això es ecologia. Això es salut. No importa anar a fora vila. Dins es carrers d'Artà pots trepitjar herbes, palles i no fa falta anar d'excursió per dins muntanya.

—Ara tenim un fotógrafo que coneix la vila i cada mes mos na durà un quern de fotos així.

—I mai retreteran lo «guapo»?

—Sempre que ho trobi. Però volem veure si se empegueixen una mica. Tan de «rodillo» i tanta autosuficiencia sense motiu és un empenyo. Meam si s'en donaran compte d'una vegada.

—Me fas s'afecte de ses televisions actuals. Surt tot lo fei. Cap noticia tens bona?

—Si. M'han dit que un grup d'artanencs volen fer un Club Cultural on es fera teatre, excursions, escats, conferències, esports, etc., etc.

—I lo millor es que s'anomenara «Club Recreatiu i Cultural Pedro Matemales».

—Això seria lo just. Donar a cada un

Carrer Argentina.

Carniceria de Ca'n Mamella.

lo seu. Personatges com en Matemales són únics i irrepitibles. Club Recreatiu i Cultural «Pere Matemales». Sona bé. Veritablement sona molt bé...

I En Pinxo s'allunya amb uns ulls plens de llàgrimes.

Un poc més avall sa treu es mocador i sa sona fort.

En Pinxo té una animeta...

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

Vía Mallorca, 36

Tels. 56 37 48 y 56 52 67

CALA RATJADA

✶ "laCaixa"

EN ARTÀ
Servicio Cajero Automático
24 horas.

SA FESTA D'ES CENT ANYS DE SA MADONA CUNIA

D'octubre a n'es darrer dia
a dins es poble d'Artà
es cent anys va celebrar
alegre, Madò Cunia,
una festada hi havia
que La Vila organitzà.
Es carrer de Na Careta
va quedar ben adornat.
A n'es cent anys ha arribat
ben sana, aquesta doneta,
va esser una bona festeta
i tothom quedà elevat.
Va anar a peu a s'Esglesieta
amb sa música sonant,
i molta gent, 'companyant
a sa nostra Padrineta,
i va oir sa Misseta
que se digué allà davant.
Se digué as mig d'es carrer
que és de Santa Catalina,
i allà sa nostra Padrina
as mig d'es batle segué,
una d'es Consell vengué
de la Ciutat Mallorquina.
Va venir sa presidenta
era sa d'acció social.
Es públic en general
a sa festa se presenta,
sa gent va quedar contenta
i això és lo principal.
Per tot aquí on passà
ella, cossiols hi havia.
A sa Madona Cunia
es batle l'anà a cercar
a ca seva, i va sonar
sa música quan surtia.

A sa plaça d'es mercat
després de Missa va anar,
i sa Coral va cantar
sa de sa tercera edat.
«Artà balla i canta» aviat
dos balls li va dedicar.
Va glosar sa seva vida
en Toni Ginard, «Butler»,
en Pere Xim li va fer
una glosada polida,
sa plaça estava atapida
de gent, i tot va anar bé.
Uns bons obsequis rebé
de tothom Madò Cunia,
que visqués molts d'anys voldria
i que se conservas bé.
Ses norantines diré
a devora ella tenia.
Ses més veies dins Artà
a devora ella segueren,
i a lo darrer la feren
a Na Cunia xerrar,
ella ses gràcies donà,
emocionada la veren.
Quan s'homenatge acabà
hi hagué taula posada:
coca amb verdura, ensaimada,
i robiolets per menjar,
coca de motlo... i allà
tothom feia sa menjada.
Oreianes i panades
també vaig notar que hi 'via.
Ara ja acabar voldria
ses cançons que he engirgolades.
Per avui les he acabades.
¡Molts d'anys Madona Cunia!

ES PORQUERET DE SA PELLISA

NOTICIA DE DARRERA HORA NECROLÒGICA DE D. FERRAN TRUYOLS I MORELL

D. Ferran Truyols i Morell, Villalonga i Gual, Cavaller de la reial maestrança de València i del Sant Sepulcre, Comenador de San Gregori Magno i conegut popularment a Artà com «Es Marqués», morí a la Ciutat de Mallorca dia 13 de novembre als 84 anys, essent la seva esposa: Joana Rovira Villalonga. Fou enterrat dia 17 a la sepultura construïda per la seva família davall la Capella del Sagrat Cor de la Parròquia de La Transfiguració del Senyor, fent us d'un privilegi que li atorgava la condició de Comenador de dita orde. La cerimònia fou senzilla i discreta.

Quan morí sense successió el darrer senyor de Bellpuig, D. Lluís Despuig i Rotten, la seva viuda Dolors Truyols, va ingressar de monja a les Esclaves del Sagrat Cor i renuncià de tots els seus drets sobre Bellpuig i demés terres d'Artà a favor del seu nebot Ferran. Ademés de Bellpuig, era titular de les possessions de Morell, s'Ametlerar, Sa Canova, Son Fortè i Ses Pastores. El seu funeral fou celebrat el mateix dia de l'enterro a la Parròquia d'Artà essent molt concorregut.

Donam el nostre més sentit condol a la seva viuda, als seus fills: Marià, Xim, Ferran, Maria, Lluís, M^o Dolors, Carlos, Joan i Carme, fills polítics, nets i demés parents.

Al Cel sia.

TALLER MECÁNICO MIGUEL GENOVART

Reparaciones en general
Compra y Venta de automóviles

de todas las marcas y modelos,
nuevos o usados

Ctra. Sta. Margarita
Tel.: 83 60 12 - ARTÀ (Mallorca)

VI i darrer

ANTIGUES POSSESSIONS D'ARTÀ

Seguim en coses antigues. Que hi farem! Tanmateix sembla que les coses antigues ara tornen esser moda: cases noves que es construeixen amb portal redó, mobles vells, vellíssims, que es restauren amb molt d'esment per especialistes que es dediquen a aquesta feina i que, dit sia de passada, no són gens barats, parets seques que veim alçar-se novament a molts de llocs havent-se creat fins i tot una escola de paredadors d'aquesta classe, tanta és la demanda de menestrals que sàpiguen fer bé aquestes obres; i, dins un altre ordre, la música de fa dos-cents i tres-cents anys (Vivaldi, Bach, Mozart) que torna xalesta cada estiu, d'uns anys ençà, omplint sales i esglésies arreu de Mallorca i no precisament amb gent de la tercera edat sinó més tost amb jovent que abans s'entusias-mava de bon de veres escoltant les cançons de Joan Manuel Serrat o de Francesc Pi de la Serra... I és que ja ho hem dit altres vegades: *no hi ha temps que no torni*.

I nosaltres voldríem fer retornar ara, un poquet només, els noms i la vida d'algunes de les antigues possessions d'Artà, estudiant-les a fons per un il·lustre historiador, don Josep Ramis d'Ayreflor i Sureda (1877-1960), que s'agradava de passar alguna temporadeta d'estiu o de la tardor en el nostre poble, mentres vivia. Quan estava aquí, tenia la seva residència al carrer de Rafel Blanes, a can Sureda, i els horabaixes s'abellia de pujar a Sant Salvador i allà —ho recordam perfectament— xalava tot explicant als circumstancians coses i fets interessantíssims sobre la nostra comarca de llevant que ell coneixia tan bé (sobretot en el seu caire històric) per haver consultat durant molts d'anys els principals arxius de Mallorca, públics i privats.

Don Josep Ramis d'Ayreflor és l'autor del llibre que encapçala aquest article. El títol complet de l'obra és aquest: *Antigues possessions d'Artà. Notícies de les mateixes i dels seus senyors en el segle XIII, XIV i XV*. Ja de la simple lectura del títol es pot deduir que alguns punts dels tractats també ho foren, en el seu dia, per don Llorenç Lliteras a *Artà en el siglo XIII* i *Artà en el siglo XIV*, i per don Toni Gili a *Artà en el siglo XV* ja que aquests autors —dels quals ja ens ocuparem anteriorment— també tracten de la vella propietat rústica artanenca, encara que no d'una manera tan especialitzada com ho fa el Sr. Ramis. El nom dels famosos Colomers, per exemple, surt a llum a totes les obres esmentades, puix per qualque cosa un tal Joan des Colomers, després de la conquesta del Rei En Jaume, fou el primer propietari de l'extensa alqueria (avui possessió) anomenada Morell.

Però ¿per què a les grans extensions de terreny les deim a Mallorca *possessions*? ¿per què les ho hem dit així de temps enrere? Ramis d'Ayreflor dóna una explicació jurídica bastant acceptable. Escoltem les seves paraules: «Tota la propietat rústica mallor-

quina és tenguda baix alou o domini directe, a part de l'útil, i això és originari del sud-est. Repartiment de les terres que seguí a la Conquesta entre el Rei i els Magnats, de què resulta que des d'aquella època, degut a donacions i vendes fetes pels esmentats Magnats i porcioners moltíssimes, la major part, d'heretats eren posseïdes per persones que damunt aquelles no tenien el domini directe i sí sols la possessió de les mateixes».

«No creim, per tant, fora de raó suposar —segueix dient Ramis— que fonc la causa d'anomenar-se amb el de *Possessió* les alqueries (1) i rafals (2) d'origen àrab i terres conjuntes que degut als heretaments i donacions als nous pobladors de Mallorca se formaren aleshores i seguiren creant-se després de les que sos posseïdors no tenguessen el domini directe. Però corrent el temps, per corrupció de l'ús de la paraula es féu aquesta genèrica i amb ella s'anomenaren tota mena de propietats, tenguessen o no damunt elles els posseïdors senyoria o domini directe i alodial...».

JOSEP RAMIS D'AYREFLOR I SUREDA

És molt curiosa la descripció general que fa don Pep Ramis d'algunes de les velles possessions del nostre terme. Sembla que eren de gran extensió, especialment aquelles que tenien com a principal rendiment el que produïen les guardes de bestiar. Per qualque cosa el Rei En Jaume, en la presa del terme d'Artà, pogué agafar dels moros fins a 10.000 caps de bestiar gros i a l'entorn de 30.000 de bestiar menor. L'any de la Conquesta (1229) el terme d'Artà —que aleshores comprenia l'actual de Capdepera i Son Servera— tenia solament 42 alqueries; però a finals del segle XVI, degut a divisions i subdivisions, ja en tenia unes 120, que ja s'anomenaven segurament *possessions*, pel canvi de nom que hem explicat.

D'entre tota l'illa eren molt cercades i apreciades les llanes de les guardes d'ovelles de

les antigues possessions d'Artà, formant-se aquí, en aquell temps, un polent gremi de paraires i, més tard, un interessant gremi de teixidors, una remota reminiscència dels quals tal volta foren els telers de mà de mestre Antoni Niu i d'en Gori Cunfit que molts recordam encara ara amb certa enyorança...

En aquella època (finals de l'Edat Mitjana) bastants de propietaris de les grans possessions artanenques hi residien se pot dir que quasi tot l'any dirigint els distints cultius, i això tal volta per complir l'obligació imposada sàviament pel Rei Conqueridor als primers terratinents en el sentit d'observar el deure, ben encertat, de residència rural. L'absentisme, la moda d'anar-se'n a viure a Ciutat, vingué més tard, desgraciadament.

Si els qui posseïen les terres en aquell temps se'n cuidaven prou bé, com pertocava, car tenien el domini útil (percebre els fruits), hem de dir aiximateix que els senyors del domini directe (dret de percebre un cànon) no s'oblidaven tampoc de fer reconèixer dit cànon en els moments oportuns. Per això trobam que l'any 1436 «a instància d'Antoni Vives i Despuig i de sa muller la dona Catarina Colell, mana el Governador de Mallorca En Berenguer Doms, que per medi de crida pública tot hom de qualsevol lley, condició o estament sia que tenga terres, possessions i vinyes en el terme d'Artà sota alou del referit matrimoni, aquelles capbreu (3) dins deu dies».

I com que aquest Toni Vives i Despuig devia ser un propietari que no anava de berbes, trobam també que, tres anys després, l'any 1439, «mana En Bernat de Llupia, Governador de Mallorca, mitjançant crida pública, que ninguna persona de qualsevol estament o condició no gos anar ni passar, a cavall ni a peu, de dia ni de nit, per l'heretat d'Antoni Vives i Despuig, situada en el terme d'Artà, integrada per les possessions i alqueries anomenades *Aubarca, Solor, La Duaya i Lo Verger*, si no mostraven haver-hi empuï per anar a la mar, o deguda llicència de llur senyor». Pensau si ho devia d'esser gran una possessió composta d'Aubarca, Els Olors, Sa Duaia, Es Verger... Massa gran! Avui dia seria mala d'aguantar, pel seu propietari.

L'obra de don Pep Ramis, molt interessant per a nosaltres, els artanencs, està escrita en català, té unes 200 pàgines i fou publicada ja fa molt de temps, l'any 1933. Transcriu en ella els documents històrics tal i com els trobà l'autor als distints arxius i, abans de cada document, sol haver-hi un resum del seu contingut per tal de fer-lo més intel·ligible a les persones no avesades a llegir escrits vells.

J. SARD

(1) Sembla que *alqueria* era una extensió bastant gran de terreny amb unes cases més bé allunyades del poble.

(2) *Rafal*, que timològicament vol dir «casa de camp», era això: una casa de fora vila, però amb un tros de terra no gaire gran i situada normalment més a prop de les poblacions que les alqueries.

(3) *Capbreu* era el reconeixement que feia el qui tenia el domini útil d'unes terres al propietari del domini directe, per tal d'evitar possibles prescripcions.

LA CENTENÀRIA ARTANENCA

Dia 31 d'octubre complí cent anys la madona Antònia Torres Salas, «Cunia», filla de Gabriel Torres Gili, qui morí dia 22 d'agost de 1953 als 90 anys, i d'Antonina Salas Carrió, qui morí als 91 dia 30 de desembre de 1956.

Anàrem a ca seva del carrer de Na Careta a visitar-la i la trobàrem tota nerviosa. Es conserva molt bé, però la festa dels cent anys li és estada massa sobrada.

—De cada dia he tornada més sorda, no se que deis.

—Com és que estau tan enfadada?

—Perque estic cansada de que me demanin coses —diu ella— avui demati una dona m'ha tenguda una hora drete i jo voldria que no me vessen. Abans era sa mateixa, i ara perque tenc ets anys que tenc tothom m'atura!!! així descapdellava la madona Antònia, cansada de que tanta gent li parli de la festa i li demani coses.

—Quants d'anys fa que sou aquí?

—Aviat en farà 10, vaig venir dia 4 de maig... i me recorda que com vaig venir vaig anar a veure una exposició a Ca'n Gananci abaix, una dona feia una

exposició... jo tenia un germà que pintava i li deien Pedro, però antes d'anarsen d'aquí tothom li deia Pep, però com va sobre que era Pere Josep va dir: — No m'ho tornaran dir Pep... es meu germà se morí dia 18 de desembre de l'any 61 i tenia 62 anys, aquest sí que em recorda bé perque estavem junts.

—Sa vostra mare se va morir primer que es vostres germans?

—Sí, ma mare se va morir primer que es germans... ai, i aquest qui escriu!!!

—Coneixeu sa gent d'Artà?

—No conec ningú, perquè jo només tenc dos ulls i es poble és gran, i vols que jo les duga a tots dins es cap?

—Sabeu llegir es mallorquí?

—No, qualca paraula.

—Cobrau bastant?

—A sa Caixa de Pensions, 32.000 pesetes i ara me n'han de regalar 5.000.

(Mentre ens mostra les seves fotografies familiars ens diu: «això és ma mare, en petit en tenc un... això és es germà casat, ja és mort»).

La madona Cunia, ens mostra els obsequis que li feren el dia del seu centenari, les plaques, la glosada d'Antoni

La madona Antònia Cunia, la centenària d'Artà.

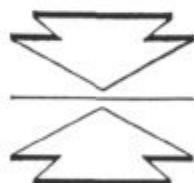
Butler, la seva fotografia penjada a la paret, la poesia d'en Miquel Carrió, el rellotge que duu penjat pel coll, obsequi de l'ajuntament, i ens fa observar els quadres pintats del seu germà, encara que els nervis li guanyen.

La madona Antònia Torres se'n va anar a Ciutat dia 31 d'agost de l'any 1913, i s'en va anar llogada de teta a ca Dª Carme Hevia Maura, mare de D. Antoni Planas que vivien darrera la Llotja. Estigué quatre anys de teta i després s'anana a Ca'n Vidal que vivien a Santa Caterina. Llavors tornà a Ca'n Planes de cuinera, i hi estigué fins el 36 al juliol. Va anar després a Ca'n Darder, però no hi volgué anar llogada, sols estava allà de cuinera i anava també a moltes altres cases de senyors a fer dinars, i així fins que cobrà, i quan va morir la seva germana Caterina, vengué a viure a Artà.

¡Què molts d'anys madò Cunia!

Els pares de la madona Antònia Torres «Cunia».

CENTRE DE RECONeixEMENT
METGE - PSICOLOGIC

ARTÀ

**certificats metges per
permís de conduir i
llicència d'armes**

Avinguda Ferrocarril, 2, 1.er
(Damunt Bar Almudaina)
ARTA

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

DES DE MENORCA

JOAN GILI SANCHO

IN MEMORIAM

En Joan Gili Sancho va néixer al poble d'Artà, un dia del mes de març de l'any 1905, i va morir al poble nadiu el dia 16 d'octubre de 1992, a la ja avançada edat de vuitanta set anys. El seu pare fou en Pere Gili i Juan, mestre fuster molt sol·licitat per la seva bona feina i serietat, i la seva mare n'Elisabet Sancho Cantallops, filla del conegut i competent mestre-ferrer Joan Sancho, de mal nom «Corb».

Tres fills més varen alegrar la llar Gili-Sancho: En Martí, el major, que va emigrar a l'Argentina després de fet el servei militar; na Maria i el petit, Pere, pel seu pare i que sempre va ser cridat per Perico. Tots tres van ésser bons i aplicats condeixebles meus a l'escola del eminent mestre Segundo. I sempre he recordat amb dolcesa i afecte aquelles estones quan recalava al carrer de Na Batlesa, camí de l'escola, per recollir, cada dia, als germans Martí i Joan Colom.

Tant en Martí com en Joan eren alumnes aplicats. I els coneixements adquirits al jong diari de l'ensenyament, l'hi van ésser de molta utilitat an en Joan, per bordejar de roses de benestar el camí de la seva vida, tant per enriquir el seu ofici bàsic de la fusteria com de afegir-hi la branca fructífera de les Assegurances que van prendre una carrera superlativament satisfactòria i avui absorbeixen un ramallet de dependents amb un gros volum de contractes qui reporten insospitats rendiments econòmics i que enlairen i escampen per una gran extensió el nom benivolgut del poble llevantí d'Artà. Ademés per ocupació dels seus fills i nets, dona un crit de adelantament l'escola de ensenyança de conducció d'autos, creada per els fills d'En Joan; Pere i Joan. Per totes aquestes activitats, crec que En Joan Gili Sancho té ben guanyada la condició de fill enamorat del breçol.

Mai va voler deixar l'ambient càlid i matern de la vila artanenca; va viure amb satisfacció els atzars que la vida compor-

tava fins que va creure oportú canviar el seu celibat il·lusionat per un cap de llar nou: servei militar; aplec d'efectius per du a terme el matrimoni; constància en que la bossa econòmica fos prou responsable... perquè d'atleta ja le tenia de feia estona: la tenia formalment escullida d'entre un ramellet primorós de joves que cusien al taller de Cana Leva: ella era Catalina Tous, de «Sa Font Calenta», amb la qual es va casar anys després. D'aquest matrimoni van néixer dos fills: En Pere i en Joan Gili Tous.

La nostre separació territorial mai va ésser absoluta; en tot temps la mantengué una correspondència casi germana, de tan amistosa. I en tres o quatre ocasions mos estreguerem sa ma, quan jo anava per uns dies a Artà i ell vingué una vegada a Ciutadella, amb els seus familiars, aprofitant un dia d'estiu amb el «ferri-boat» que feia el servei Cala-Ratjada - Ciutadella.

Em plau d'una manera especial recordar els darrers vint anys de la nostra amistat, fonamentada per una correspondència cordial, que es referia moltes vegades als anys dolços de l'infantesa, compreguent també algunes visites meves al carrer Margarida Esplugues, quan vivia la seva estimada companyera Catalina, que tanta felicitat begueren els dos. I em plau també referir-me a les converses telefòniques, més recents, que sempre començaven així: —«Pedro»... «Digués, Joan»...

La conversa darrera, la del dia 17-10-1992, ja va revestir altres extrems: quan jo li vaig dir: «Digués, Joan» una veu tremolosa no escoltada mai, respongué: «En Joan ja no l'hi respondrà; va morir ahir». No es gaire bó de fer descriure els batecs del meu cor atribulat.

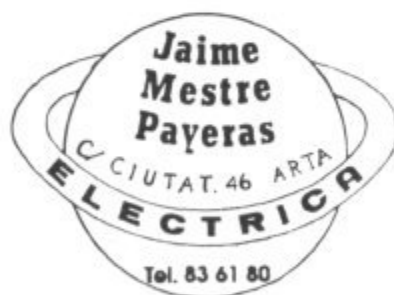
Podria allargar més aquesta xerrada «d'oltratomba», amb un amic dels pocs que es troben ja en la pelegrinació d'incerta durada que és la vida humana, rosari de riure i de plors; però finalissa despedida definitiva acompanyant als teus familiars tots en aquest tranç d'orfandat malhaurada. I me condorm pensant si serà possible que qualque vegada vagi a agafar el receptor telefònic per dirte: —«Escolta, Joan».

PERE ESTEVA SANCHO

Ciutadella, 21-10-1992

ELECTRODOMESTICOS

ALQUILER DE PELICULAS

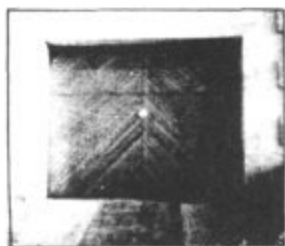

INSTALACIONES ELECTRICAS
VENTA DE ELECTRODOMESTICOS

JAIME MESTRE PAYERAS

Carrer Ciutat, 46 • ARTÀ

TELYCO
FAX Y TELEFONOS

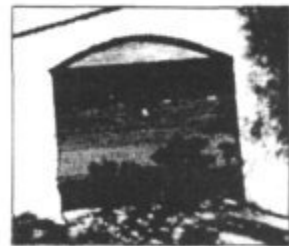
MONTAJES SERVERA

SOLUCIONES CON GARANTIA
PUERTAS BASCULANTES

MANUALES, AUTOMÁTICOS O CON MANDO A DISTANCIA
CON MACHIMEMBRADO DE MADERA DE NORTE - TEKA - CHAPA PEGASO

MONTADAS EN SU GARAJE CONSTRUCCION

PIDANOS PRESUPUESTO

C/. PEP NOT, 59 - ARTÀ - TEL. 83 61 31

«EL MISTERI DE CANYAMEL»

Enigmàtic punt aquest de Canyamel, Es Cap Vermell, Ses Coves d'Artà, «Sa Torre», Ses Cases de Na Nyana, ...El Llac, negre i misteriós, (abaix del casal) desemboca a la mar.

Aquest llac s'alimenta de varies fonts que rajan a l'hivern, ja que la comarca és rica en plujas, tota aquesta aigua es deposita en aquest «clot» envoltat de canyes que donen el nom al torrent.

Fa molts d'anys aquest braç d'aigua que va del llac a la mar, era navegable i els vaixells estaven a cobrit dels temporals marítics i també podrien proveir-se d'aigua potable tan necessària i apreciada per els homes de la mar. Els passatgers podrien descansar al casal que damunt del penya-segat havien construït tant per la defensa del petit port, com per el millor servei al passatger.

Un dia aprofitant la foscor de la nit arribaren tres vaixells sarraïns de ferotges pirates: «d'aquells que omplien de por el cor de la senzilla gent de l'Illa». Vaixells pintats de negre per confondre- se amb la negra nit.

Les naus fondejaren al mig del llac. Els moros botaren a terra i ja foren partits a saquejar als desprevinguts habitants de la zona, a la cerca de ric botí i captius: «els portarien al Nort d'Àfrica on els vendrien com esclaus».

La sorpresa inicial donà aventatge als sarraïns, però els homes d'Artà sempre disposats a rebutjar a l'invasor costi el que costàs, emprengueren una arriscada ofensiva. Varen fer una voltera per no toparse amb les avançades dels moros, que encoretjats s'allunyaven cada cop més dels llurs vaixells.

Les tropes artanenques arribaren d'alt del penya-segat. Tenien a tir de flexa les naus pirates.

Començar la batalla amb pluja de foc i pedres, fletxes, llançes i arcabús.

Breu i violentíssim combat.

Els vaixells de fusta s'esfondraren dins del llac, envoltats de fum, crits, i foc.

Quan varen els moros, al seu darrera el fum i els trons de les naus sentiren pànic.

Tropes en por no guanyan batalles.

Escampats per les rodalies de la Cala, foren vençuts fàcilment.

Ses Cases de Na Nyana, damunt del penya-segat, abaix hi ha el petit port.

Estat actual del torrent de Canyamel, que va de la mar fins el Llac.

Alguns d'aquells pirates, amagats varen poder fugir al cap de dos dies amb un vaixell arrassat. Un cop al seu poble varen contar lo valents i ben disposats de la gent d'Artà per defensar lo que es seu. Aquells, altre temps ferotges pirates, no s'enrolarien a cap altre aventura que no fos anar a pescar molt aprop de sa vorera.

Ara els vaixells corcats per els anys descansen dins del fang, entre les canyes, al Llac de Canyamel.

Pot ser que dins de les bodeges reposin llurs tresors i meravellosas ceràmiques de l'art musulmà, però la vida continua, no gràcies als tresors dels homes, si no als tresors de l'aire, del aigua i del blat.

I deixó Dèu es que mana.

N. BELTRAN

El Casal de Na Nyana, amb la torre de defensa.

**Ferreteria
Pascual**

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 83 63 92
ARTÀ - Mallorca

**Ferreteria
SAN LORENZO**

Calle Mosén Galmés, 37
Teléfono 56 96 50
SAN LORENZO - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
PINTURAS • BRICOLAGE
SERVICIO DE ALQUILER
HORMIGONERAS • COMPRESORES
GENERADORES - MONTACARGAS
M. DISCO - ETC.

¡QUE DE COMANDERA BON JESÚS!

1

En Felip demana ajuda
ja per ses eleccions
cunvida Comissions
Obreres, vaja fotuda
d'UG.T. ja l'ha tenguda
en altres ocasions.

2

El pobre se veu estret
a davant s'economia
dels seus tan sols no se fia,
ni un polític condret
no troba per cap indret
que'l seguesqui nit i dia.

3

El món està malament
un mal aire se respira
no és es seure a sa cadira
que fa bó un President,
és ser prou intel·ligent
i tení bon punt de mira.

4

No hi ha persona condreta
que trepitgi avui la Terra.
Ni tampoc n'Alfonso Guerra
salvaria sa pesseta.
Si li lleven sa llengüeta
a n'això qui és que s'aferra?

5

També n'Aznar des P.P.,
tampoc no és cosa clara,
fa molts d'anys que s'aprepara
ja se sent bé es papé,
se créu que serà es primé
i aposta dona sa cara.

6

Ell ja se sent elegit,
en Pep Maria molt frisa.
Que no faci corredissa,
sa campanya no ha partit
i per treure bon profit,
no ha d'esser estantissa.

7

Un altre es temps aprofitat
desfullant sa margalida,
amb força s'Esquerra Unida
també veig se precipita,
de ronyons closos n'Anguita
sembla que l'ha mitg partida.

8

En Sartorius no comanda,
n'Almeida, li fa costat,
de Mastrich, si han votat.
S'han tirat a s'altra banda
i en Julià una demanda
ha fet perque està enfadat.

9

Es «Vascos» i Catalans
no perden sa pacienci,
demanan s'independenci
donant-se tots dos ses mans.
Es Gallecs un poc més blans
caminen amb més prudenci.

10

I tots es demés partits
que són una bona tropa:
¿Com podem esser Europa
si no 'nam del tot units?
No importa pegà crits
si un a compàs galopa.

11

¿Per què tan i tan de córre?
Sense saber si és bo,
tothom qui pensa com jo
mos pareix alta sa torre,
com Sodoma i Gomorre
perilla tot faci un tro.

12

Ara mateix, Dinamarca,
igual fà es Reine Unit
en Major ben decidit
fins a n'es maig heu aparca,
si Ells dos enfonsen sa barca
no se'n treurà cap profit.

13

De per tot corrupció,
que s'acabi, és necessari
ses braguetes des contrari
treuen amb força i való,
sia quin sia es coló,
de tot li fan inventari.

14

Sa política és molt bruta,
si de prim l'examinau,
per tot arreu la trobau,
sense canviar de ruta.
Veterà, torna es Recluta
perquè bé l'espabilau.

15

Amenaces de jutjat
de per tot surten «querelles»,
i quan sones ses esquelles,
cosa rara ha passat,
en que ho hagin sumiat
damunt s'altre fan estelles.

16

Missers i Procuradors
se saben bé sa llició,
un, diu sí, s'altre, diu no,
creis-me que això és vergonyós,
no poden guanyar tots dos,
un sempre queda falló.

17

En Solchaga fort mossega
i no té assaciament,
ataca es contribuient
de veres tot ho replega.
Ell en sa ploma rovega
totsol més qu'un retgiment.

18

Amén només podem di
i això j'ha passat de moda,
si ningú s'hi acomoda
és molt mal de fer partí,
¿Si profit no'm de tení,
perque hem de 'na contra roda?

19

I és qu'una sola moneda,
serà molt mala de fondre
i no mos hem de confondre
de que tot vagi una seda,
per fer una Europa bleada,
val més no deixar-mos tondre.

Procurem es viure bé,
com sap fer Madò Cunia,
Santa Pau i Harmonia
és lo que'm de menesté
'riba a n'es cent hem de fé
tenguent bona Economia.

ANTONI GINARD CANTÓ

a) BUTLER

Comisario Castell

por ARPO

PREOCUPACION

La partida de mus a las tantas de la noche, el café Gran Vía cerraba sus puertas y los últimos parroquianos abandonaban el local camino de sus casas, con más cara de bostezo que de otra cosa.

—Te vi algo descentrado en el juego —dijo el comisario Castell al sargento Boira— en el momento en que este se sonaba la nariz en forma ruidosa.

—Es que no puedo dejar de pensar en un articulillo que leí no hace mucho en un periódico —contestó el grueso sargento, mientras prendía fuego a un «caliqueño» que no tiraba ni medianamente bien.

—¿Tan grave es la cosa? interrogó el comisario.

—¡Joder! si lo és... con sólo decirle que me ha quitado el sueño, a mí que cuando agarro el ronquido me tienen que despertar a cañonazos...

—Ahora no me vengas con que tu mujer Catalina te pone los cuernos con Perico de los Palotes o con cualquier otra chorrada de las tuyas, que para este tipo de «pardaladas» te pintas sólo.

—¡Catalina!... Por Dios comisario, si hace años, que digo años, siglos que ya no funciona. «Sa somera ja ha tornat veia».

—¿Y el asno Boira?...

—El asno, el asno soy yo.

—Menos mal que lo reconoces.

—¡Claro que lo reconozco! pero... aun doy más patadas que un «cavallet de dos anys».

—¡Dale cebollas! —Mira que lo eres bravucón.

—¡Bien! me cuentas de lo que va el asunto o nos vamos a dormir...

—Es que el Papa declaró en la prensa escrita que en el «Paraiso no hay ni sexo, ni matrimonios, ni nada de nada». Y esto es terrible señor comisario.

—Vaya golpe bajo que te asentó el Santo Padre sin proponérselo.

—K.O. me dejó, a mi y seguramente a media humanidad. La verdad es que un servidor se imaginaba un Paraíso de una forma muy distinta, un Paraíso sin sexo, sin tabaco,

sin bebida, sin carajillos, sin partidita de cartas, sin buenas viandas, sin el «Barça» de mis amores, sin carreras de caballos, sin el «cupón del ciego», sin primitiva, sin...

—Para Boira, para... Dijo el comisario intentando calmar a su subordinado que se comía el puro a bocados. Es que allí nos convertimos todos en ángeles y adoramos al Santísimo por los siglos de los siglos amén.

—Pues si esto es el porvenir que nos aguarda en el «más allá», no vale la pena morirse, así que...! Salud y largos años de vida.

LA NOTICIA

(UN GRAN INVENTO)

APARATO PARA EVITAR LAS LLAMADAS A LOS TELEFONOS

903

El tarraconense Pablo Garrido Torres ha patentado un modelo de aparato de teléfono para evitar las llamadas a los famosos 903, al extranjero o evitar un mal uso del teléfono en cualquier empresa o domicilio particular.

Dicho aparato es un elemento electromecánico que puede trabajar en dos direcciones. En una de ellas el aparato funciona libremente y en la otra se evitan las llamadas por medio de una llave, según explicó su inventor. De esta forma, el aparato va instalado en el interior del teléfono

y solamente queda a la vista la cerradura que permite manipular la llave.

Pablo Garrido afirma que se trata de un sistema totalmente invulnerable y que tiene una garantía de funcionamiento del cien por cien.

La empresa tarraconense TOBITEL comercializará en breve este dispositivo de seguridad, que permite una efectividad total ya que algunos de los descodificadores instalados hasta ahora resultan vulnerables a algún tipo de manipulación de los aparatos.

EN SEBASTIÀ LLOVETA

El personatge de la nostra vila que avui treim a rotlo, és En Sebastià Sureda Alzamora, a) Lloveta, gran aficionat al ciclisme i durant molts d'anys ha representat el paper de Sant Antoni a la Cavalcada artanenca. Té 79 anys d'edat i és fill d'Antoni Sureda Ferrer, a) Lloveta i Beatriu Alzamora Gelabert, a) Jaumina.

Escoltau les seves paraules: «Quan tenia 10 ó 11 anys estavem a Sa Vinyassa i guardava es bou amb so padrí Cama. Duia unes varquetes de goma d'auto amb coriols de ferro, i me plomava tots es turmells. Llavó quan vaig esser més gran qui tenia 13 ó 14 anys, segava es carritx per ses bisties a Aubarca. L'amo era l'amo en Miquel i sa Madona, Maria. Llavó heu repartia tres dies a Aubarca i tres a Sa Cova segant carritx p'es pareis. L'amo de Sa Cova li deien l'amo en Biel i sa madona, Maria. Llavó mos n'anarem de Sa Vinyassa, i mos n'anarem a s'Ausinar de s'Auma. Jo tenia 18 anys. Estiguent a s'Ausinar feia feina amb mon Pare. Llavó com me vaig casar, me vaig posar a anar a jornal, a arrabassar oliveres per fer estelles, p'en Sion Granot de Manacor. Quan varem acabar s'olivar d'en Granot de Son Fortè, En Mateu Coloma, es garriguer, mos pesava sa llenya. Llavó acabarem i mos n'anarem a Sos Sastres a arrabassar oliveres p'En Tomeu Colom de Sóller, i les mos pagaven a una pesseta es quintar. Es meu company era En Mateu Cama, i feiem 200 quintars cada setmana. Es matins no hi veien gens i ja feiem feina a ses oliveres, i es vespres fins que hi veien gens. Fent de nit i de dia feim 200 quintars, es diumenges feiem mig dia i ses festes tot lo dia. Cobravem 100 ptes. perhom jo i es company. Per poder menjar, aquell temps mos donaven coquetes de maís, i jo perque guanyava 100 pessetes sa setmana tenia dobbers per poder pagar sa renda de sa casa. Estavem a sa casa d'En Toni Font, devora ca n'Agustina. Pagava

SEBASTIÀ SUREDA ALZAMORA

ses corteres de blat a 100 duros per poder donar menjar a sa dona i ses nines. Ses corteres d'ordi les pagava a 50 duros, i jo me menjava ses coquetes de maís i s'ordi i es blat mesclat, i el duiem a moldre d'estraperlo a n'es Molí d'En Terrasó, En Miquel Caragol era es moliner.

L'amo Antoni Lloveta i sa madona Beatriu Jaumina, pares d'En Tià.

Quan acabarem de fer estelles, me vaig posar jo i en Mateu Cama a fer estelles d'ausina i llenya per fer carbó, i tot això ho feiem a compte d'En Granot, llavó tots es pins que En Sion comprava les taiavem a compte seu. Quan acabà sa llenya, me vaig posar a fer pous, mines i cisternes en forma de pera. Jo, En Sebastià Corona Filmorat, En Joan Llovetí qui és a Amèrica, En Llorenç d'Es Verger i En Pep Paies varem enfondir sa Font Bugura de Sa Torre d'Es Senyor d'Ets Olors. Ferem sa mina neta de dalt a baix, banyats tai de pell perque hi havia degotissos dins sa mina, i feia un fred qui pelava perque era es mes de Nadal. Sempre n'hi havia un qui tenia foc fet a damunt sa mina, i mos rellevavem cada 20 minuts, de fred que teniem. Un dia a Sa Torre feiem un pou i berenàvem a davall una figuera, jo, En Llorenç d'Es Verger i En Tià Filmorat. Jo les vaig dir: —Aquest pou s'aclucarà—, i se rigueren de mi. Ses eines eren dins es pou. Mentres que berenavem sentirem es renou d'es pou i s'esbancà i tot quedà tapat de terra».

(Seguirà)

TEIXITS LLEVANT

(CRISTÒFOL CARRIÓ SANCHO)

(CLÀSSICS - NOVETATS - IMPORTACIÓ)

Pça. Barcelona, 2 — Telèfon 45 70 78 - (Davant l'Estadi «Lluís Sitjar»)

PALMA DE MALLORCA

ATENCIÓ
ESPECIAL ALS
ARTANENCS

HISTORIAL DEL CLUB DEPORTIVO ARTÀ

escrito y recopilado por JAUME CASELLAS FLAQUER

TEMPORADA 1954 - 55

Con la nueva temporada llegaron aires renovadores en el seno de la Junta Directiva y un remozamiento de la plantilla que sufría la baja de algunos jugadores que acusaban el cansancio de varios años de intensa actividad.

Si la preparación del equipo siempre había sido difícil y complicada, al tener que afrontar la débil tesorería del club, el pago de las horas de trabajo perdidas por los jugadores para asistencia a los entrenamientos, esta problemática se tornó casi en insoluble, ante la negativa o reticencia de los empresarios en ceder a sus empleados en horas laborables, dado, según ellos, el alto coste económico que les suponía en cargas sociales.

Ante ello y, al unísono, directivos y jugadores, decidieron acometer la competición sin entrenamientos colectivos, asumiendo cada jugador su propia preparación particular.

JUNTA DIRECTIVA

Presidente: Antonio Adrover Adrover
 Vice pres.: Bartolomé Bisbal Ginard
 Secretario: Miguel Fuster Vives
 Tesorero: Mateo Esteva Sureda
 Vocales: Gabriel Ginard Cursach
 Juan Ginard Juan
 Juan Massanet Carrió
 Jaime Casellas Flaquer
 Jaime Flaquer Salas
 Juan Alzamora Rosselló
 Antonio Femenias Lliteras

JUGADORES

Antonio Salas, Antonio Femenías, Salvador Fuster, José Bisbal, Jaime Fuster, Antonio Nebot, Juan Sureda, Damián Salas, Juan Fornés, Juan Llabrés, Pedro Caldentey, Juan Febrer, Bartolomé Gili, Ortiz y Damián Serra.

Delegado Técnico: Jaime Casellas
 Delegado Campo: Miguel Fuster

CAMPEONATO PRIMERA REGIONAL

PRIMERA VUELTA

5 S.	Llosetense,	3	Artà,	1
12 S.	Artà,	3	J. Sallista,	0
19 S.	Sóller,	5	Artà,	3
26 S.	Artà,	2	Murense,	1
1 O.	Hostalets,	1	Artà,	0
3 O.	Artà,	4	Pollensa,	3
10 O.	Felanitx,	8	Artà,	1
12 O.	Artà,	2	Soledad,	3
17 O.	España,	5	Artà,	1
24 O.	Hispano,	8	Artà,	1
31 O.	Artà,	2	Montuiri,	0

SEGUNDA VUELTA

7 N.	Artà,	1	Llosetense,	0
14 N.	J. Sallista,	2	Artà,	2
21 N.	Artà,	4	Sóller,	0
28 N.	Murense,	6	Artà,	2
5 D.	Artà,	3	Hostalets,	3
8 D.	Pollensa,	2	Artà,	1
12 D.	Artà,	4	Felanitx,	4
19 D.	Soledad,	6	Artà,	3
26 D.	Artà,	1	España,	3
2 E.	Artà,	2	Hispano,	1
9 E.	Montuiri,	1	Artà,	1

CLASIFICACION

Felanitx,	31 puntos
España,	29 «
Soledad,	28 «
Llosetense,	28 «
Sóller,	22 «
Pollensa,	22 «
Hispano,	21 «
Murense,	18 «
Artà,	18 «
Hostalets,	14 «
J. Sallista,	13 «
Montuiri,	11 «

A. FEMENÍAS

Una lesión truncó su carrera deportiva. No se resignó a la inactividad y siguió como meta suplente y directivo. Años después pasó a desempeñar el cargo de entrenador durante varias temporadas.

De pié: Toni Salas, B. Gili, Salvador, J. Fornés, J. Febrer, J. Llabrés, Julián y el delegado J. Casellas.
Agachados: J. Sureda, D. Salas, J. Bisbal, A. Femenías y A. Nebot.

La baja de los jugadores Salas y Sureda, tan emblemáticos como valiosos, dejaba a la plantilla descompensada y con escasos efectivos. Ante tal coyuntura, los dirigentes se apresuraron a incorporar a Radó y Barrachina, dos jugadores que llegaban a Manacor para cumplir su servicio militar.

El resto de plantilla no sufrió ninguna variación.

LIGA MALLORCA

PRIMERA VUELTA

30 E.	Artà,	3	Murense,	1
6 F.	La Salle M.,	0	Artà,	0
13 F.	Artà,	4	Hostalets,	3
20 F.	J. Sallista,	5	Artà,	1
27 F.	Artà,	5	Llosetense,	4
6 M.	Montuiri,	1	Artà,	1
13 M.	Pollensa,	7	Artà,	1
20 M.	Artà,	3	Hispano,	1
27 M.	Sóller,	4	Artà,	0

De paisano: FEMENIAS, A. SALAS, LLABRES, FORNES, SALVADOR, FEBRER, GILI y MIGUEL FUSTER.

Agachados. D. SERRA, D. SALAS, RADO, BARRACHINA, ORTIZ y el masajista PACO.

JUAN SUREDA

Velocidad, potente disparo y fácil regate fueron las cualidades que Juan Sureda acreditó en el once artanense y que le catapultaron a la división nacional bajo el tutelaje del C.D. Manacor.

SEGUNDA VUELTA

3 A.	Murense,	4	Artà,	1
10 A.	Artà,	3	La Salle M.	0
17 A.	Hostalets,	4	Artà,	1
24 A.	Artà,	2	J. Sallista,	0
1 M.	Llosetense,	3	Artà,	1
8 M.	Artà,	5	Montuiri,	1
15 M.	Artà,	1	Pollensa,	0
22 M.	Hispano,	4	Artà,	1
29 M.	Artà,	3	Sóller,	0

CLASIFICACION

Murense,	22 puntos	Poblense,	18 puntos (1)
Sóller,	21 «	J. Sallista,	18 «
Llosetense,	21 «	Hostalets,	17 «
Artà,	20 «	Hispano,	12 «
La Salle,	19 «	Montuiri,	1 «

(1) Pollensa fue penalizado con un punto de descuento.

Coincidiendo con la visita del líder Llosetense, Damián Serra Ginard, conocido futbolísticamente por Salas, jugó su último partido antes de su incorporación a filas en tierras africanas.

Como justo premio a su ejemplar comportamiento, se le tributó un sencillo pero emotivo acto de despedida.

En los preliminares del encuentro posa junto a Magdalena Massanet, entonces prometida y hoy esposa de Rafael Piris y Antonio Adrover Adrover, a la sazón presidente del club.

El buenazo de Gabriel Ginard Cursach, personaje clave y trascendente del fútbol artanense de los años cincuenta y que por méritos propios merece un lugar de privilegio en la historia de la entidad.

HOROSCOPO

Realizado por:
MARGARITA

ARIES: 21 de marzo - 20 de abril

Regido por Marte.

Número afortunado: 2.

Venus te pone ojos tiernos y tu te sientes renacer. Puedes decir adiós a los recuerdos amargos pues te esperan emociones fuertes que pondrán aventura en tu vida. Mientras tanto has una selección entre tus relaciones.

En familia una cierta fluidez en la convivencia te hace afrontar los problemas habituales con más buen humor y tolerancia. Te llevarás muy bien con los Leo y tendrás algunos roces con Virgo.

Salud: Si te has impuesto un régimen, respeto tu decisión y síguelo al pie de la letra.

Vida privada: Problemas profesionales bastante pesados que no terminan y que tu no logras ver muy claros. El solo remedio es el orden, que te salvará de malentendidos.

Mi consejo es que luches contra tu instinto materialista. Aprende a soñar.

TAURO: 21 de abril - 21 de mayo

Regido por Venus.

Número afortunado: 8.

Tu clima sentimental está atravesado de tormentas, por lo tanto no hagas confidencias que pueden envenenar, sin ninguna duda, tus relaciones personales. En cuestiones de familia, trata de ponerte en la piel de los otros si tienes que tomar una decisión. Tus relaciones con los Cáncer serán armoniosas.

Salud: Tu equilibrio físico será el reflejo de tu estado de ánimo.

Vida privada: Tienes las ideas claras felizmente para ti, pues la situación general es bastante confusa. Simplifica tus tareas y las soluciones se presentarán algunas veces sin esfuerzo de tu parte.

Te aconsejo que sin convertirte en charlatana, no te encierres en un silencio total.

GEMINIS: 22 de mayo - 21 de junio.

Regido por Mercurio.

Número afortunado: 10.

Encuentros apasionantes y algunos de importancia capital que tal vez te conmoverán. Las últimas semanas no han sido fáciles, sino llenas de stress y confusión pero yo creo que ha valido la pena tu esfuerzo y ahora te darás cuenta así como vayan sucediendo las

cosas que la vida es realmente muy amable contigo. En familia no despiertes problemas pasados y procura dedicarles un poco de tu tiempo será un precioso regalo.

Salud: Cuidado con tus nervios, estarás expuesto a algunas alteraciones.

Vida privada: Aspectos muy positivos en el terreno profesional, no hay nada en perspectiva que pueda preocuparte.

Trata de reducir tus gastos superfluos, están tomando demasiada importancia.

Mi consejo: En el fuego de una discusión hay que procurar hechar agua, no aceite. A buen entendedor...

CANCER: 22 de junio - 22 de julio.

Regido por la Luna.

Número afortunado: 1.

Aunque los astros te sean particularmente favorable tienes que esforzarte por consolidar tus relaciones. Manifiesta pues tus sentimientos para hacer desaparecer las dudas de tu compañero.

Hay en perspectiva una feliz semana para los Cáncer, aunque en familia procura no abordar los temas en desacuerdo. Te entenderás muy bien con los Escorprios.

Salud: Pon un poco de *templanza* en tus salidas nocturnas. Bastará que no exageres ni en un sentido ni en otro.

Vida privada: Ambiente lleno de promesas pero que no debe hacer olvidar tus compromisos anteriores. Tus innovaciones serán agradables y provechosas. Organiza cuidadosamente tu empleo del tiempo en los meses venideros. Las finanzas mejorarán.

Mi consejo: Saborea la euforia presente.

LEO: 23 de julio - 23 de agosto

Lo rige el Sol.

Número afortunado: 18.

Tienes mucho encanto y eres capaz de tener impulsos apasionados, pero se prudente si no te quieres meter en un mar de complicaciones. En familia todo va bien siempre que tu hagas prueba de diplomacia y tacto, como siempre. Buenas relaciones con los Sagitario.

Salud: Tienes que mentalizarte que es absolutamente necesario que descanses cuando tienes necesidad de ello. Deja todo lo demás y dedica un tiempo a ti misma.

Vida privada: Conságrate a lo que has comenzado y no quieras abarcar demasiado. Te superarás y te pondrás a la altura de la situación y podrás resolver todas las pequeñas complicaciones con toda tranquilidad y sangre fría.

Mi consejo: Pon moderación en todo lo que hagas y sonríe a la vida y a los tuyos.

VIRGO: 24 de agosto - 23 de septiembre.

Regido por Mercurio.

Número afortunado: 4.

Te sentirás mucho más emprendedora y disponible que durante estos últimos tiempos. Tanto mejor pues conocerás gente muy interesante con quien tendrás puntos afines y con los que podrás hacer proyectos venideros de vacaciones y de trabajo.

Serenidad en familia si tu te abstienes de hacer reflexiones sarcásticas. Salud: Cuida tu aspecto físico en todos los detalles. Protege sobre todo tu piel ahora que llega el invierno.

Vida privada: Influjos prometedores. La realización de proyectos que están en curso evoluciona favorablemente, aunque se hayan retrasado un poco a causa de unas recientes vacaciones.

Comercial
ARTA

EN ARTA:
Carrer de Clutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

MASSEY FERGUSON

condor

BAILLE

B.C.S. Taladoras y Segadoras

Per més informació:
Cridar al Tel. 83 61 48

Massey-Ferguson. Tractores

CONDOR	Motocultores y Motobombas
BAILLE	Empacadoras + Rotoempacadoras y Sistemas de riego
JAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AGUDO	Cubas de vacío
MONDIAL Y OPEM	Motosierras
GAVARA	Pulverizadores
GASPARDO	Barra de Corte
JUSCAFRESA	Remolques
BLANC	Peladoras de Almonds
BRUN	Abonadoras

Las finanzas son bastante prósperas. No tomes demasiados compromisos y así podrás resolver habilmente tus problemas. Mi consejo es que si tienes que decidir sobre algo que te preocupa, hazlo tranquilamente pero cuando conozcas muy bien todos los detalles de la causa.

LIBRA: 24 de septiembre - 23 de octubre

Regido por Venus.

Número afortunado: 21.

Las circunstancias favorables no te faltarán. Te tocará a ti de sacar el mejor partido posible sin complicaciones superfluas. Encuentros estimulantes, invitaciones agradables y vida de familia en buena armonía y además grandes reuniones que tendrán mucha clase. Complicidad con Sagitario.

Salud: Te cansarás más de lo previsto. Quizá te convendría tomar algunas vitaminas extra.

Vida privada: Nada de nuevo pero tienes que consolidar lo que tienes. Tendrás tiempo para retomar fuerzas antes de afrontar el Invierno, que será duro y frío pero tienes la ventaja que te entenderás muy bien con la gente que te rodea, la cual te quiere y quiere lo mejor para ti.

Mi consejo: Vive con serenidad y saborea todo lo que tienes.

ESCORPION: 24 de octubre - 22 de noviembre

Planetas que lo rigen: Marte y Plutón.

Número afortunado: 15.

Vida sentimental serena con encuentros felices. Tienes que mostrarte más disponible y no tan reservada. Abre un poco tu corazón a todo lo que sea novedoso ya sea gente o ropa o tal vez algún viaje a un sitio de clima cálido. Te sentirás bien si tratas de salir con amigos que habías dejado un poco de lado. Trata de poner un poco de tu parte con relación a tu familia de manera que vuestras relaciones sean más intensas.

Salud: Dedicar más tiempo a tus cuidados personales de belleza. Vida privada: Los resultados no serán brillantes pero irás progresando. Las circunstancias te son favorables y podrás tomar buenas iniciativas. La situación financiera está en vías de mejorar sensiblemente.

Mi consejo: Es que no descuides tus proyectos personales, camina sin desalentarte hacia las metas que te habías propuesto.

SAGITARIO: 23 de noviembre - 21 de diciembre

Planeta que lo rige: Júpiter.

Número afortunado: 10.

Altos y bajos pero esto no es más que un estado de ánimo pasajero. No la tomes con tus amigos y no les hagas pagar los platos rotos. Se menos conformista en sociedad. Evita las discusiones en familia y se más flexible. Busca la compañía de los Libra.

Salud: Reduce tu ritmo, tu corazón te lo agradecerá.

La situación general se presenta llena de promesas. Aparte de que necesitas ultimar los detalles de un problema legal todo parece ir sobre ruedas así que sigue adelante con tenacidad.

Se prudente en materia de dinero.

Mi consejo es que no dejes que la gente influya en tus decisiones y empieza a preguntarte que es lo que quieres tu realmente. No tengas miedo de la respuesta que puedas encontrar aunque esto signifique que tienes que llevar a cabo algunos cambios. Puedes hacerlo y después estarás encantada de ti misma si consigues actualmente controlar la situación.

CAPRICORNIO: 22 diciembre - 20 enero.

Regido por Saturno.

Número afortunado: 7.

A riesgo de parecerme al hombre del tiempo te diría que durante los próximos días tendrás chubascos y tormentas pero que a final de semana tendrás un brillante sol que te acompañará de aquí en adelante. Tu vida afectiva tiene actualmente un período estático e incoloro pero no desesperes ni te deprimas pues también el sol brillará para estos asuntos del corazón. Incrementa tus relaciones con los amigos y con tus familiares. Hay proyectos para hacer en familia. Los Géminis serán tus amigos.

Salud: No ignores las eventuales molestias que suele traer el cambio de estación: resfriados, dolores de garganta, etc., pon remedio al primer momento.

Vida privada: Algunas viejas rencillas pueden aparecer de nuevo. Si es así hazles frente con determinación y paciencia y no te detengas hasta haberlas resuelto. Después podrás poner en marcha nuevas cosas.

Mi consejo es que te liberes de una vez de tus prejuicios. Vive valientemente.

ACUARIO: 21 de enero - 18 de febrero

Tus planetas son Urano y Saturno.

Número afortunado: 15.

Relaciones afectivas estimulantes. Contactos importantes con personas extranjeras con las que podrás establecer lazos sólidos e imprevistos, y de las cuales podrás sacar provecho y satisfacción personal. Mejor clima en familia con la que compartirás buenos momentos.

Encontrarás amigos entre los del signo Géminis con los que te llevarás muy bien.

Salud. Se prudente si tienes que hacer algún viaje; no porque el viaje sea peligroso sino que hay peligro que te roben.

Vida privada. Muy buenas perspectivas. Te sentirás muy dinámica y con ganas de hacer cosas y solucionarás felizmente lo que emprendas.

Ocúpate también de las pequeñas cosas de cada día pues te proporcionarán satisfacciones que no esperas.

Mi consejo es que confíes en tus amigos, pero continua siendo así de reservada. Hasta ahora te ha dado buenos resultados.

PISCIS: 19 de febrero - 20 de marzo

Tus planetas son Neptuno y Júpiter.

Número afortunado: 20.

Momentos de confusión y también algunos malentendidos pero no te precipites a tomar grandes decisiones pues esto no durará. Después de unos días verás las cosas desde un diferente ángulo y comprobarás que todo ha sucedido en un buen momento. Peor hubiera sido sostener una situación falsa que no terminaba de gustarte. Acepta invitaciones. Todo irá mejor en familia si evitas las discusiones. Tus amigos: los del signo Cáncer.

Salud: No traigas otra vez sobre el tapete viejos rencores, puedes perjudicar a algunas personas y sobre todo a ti.

Vida privada: Pon entusiasmo e interés en lo que hagas, sea lo que sea, y ten por seguro que obtendrás buenos resultados. Además procura ser amable con tus colegas.

Mi consejo es que pongas en práctica algo en lo que puedas aprovechar la experiencia que has adquirido en tu trabajo, aunque parece difícil al principio.

Excavaciones SEBASTIAN SASTRE

Calle Son Servera, 29

Teléfono 83 65 59

07570 ARTÀ (Mallorca)

Un bon dia l'amo en Perico Guixó digué a Mestre Pere Miquel Blanc: «Acab de llegir es diari i mai creuries lo que diu». —«I perquè en lloc de fer-me ses entes no li amolles d'una vegada? tu sempre vas de ronceros». —«Idò, mira; en Primo pense construir a Burgos es parc més gran d'Europa». —«Què farem, Perico?». —«Si no ho creus, Don Rafel Butlo t'ho confirmarà».

A volta de tres dies, mestre Pare Blanc rebé la confirmació: —«Pere, si en Guixó heu diu, és que la cosa va de bo». —«Rafel, jo encara és s'hora que he de veure un ase escriguent una carta amb sa pota de davant. Ara, jo pregunt; Com s'enginyaran a Burgos per omplir la mar?». —«¡que vol dir! conduint ses aigos de ses teulades». —«Així, me call, però haurà de ploure molt, Rafel».

Fisconades semblants eren el pa i la sal cada cop que els tres homes de la fete s'ensafraaven en conversa. L'escabexi tertuliiari no tenia límit ni dental que el servàs.

Abans d'entrar en olivetes, direm noms i llinatges. Capell en una mà i an l'altre un cigar lloscat a punt de rebentar-hi esclatassangs, Mestre Pere Miquel Ferrer Font, Blanc, 21-01-1887 - 02-05-1951, hàbil fuster del carrer d'es Pou Nou, 25, sogre de na Joana Aina de Son Colom. Va ser contemporani de menestrals tan competets com els inoblidables mestres Miquel Boira, Joan Manyà, Pep Claper, Joan Garaméu, els Jaumins, els Colom, Miquel Escolà, Pep Vela, son pare de n'Andreu Boira, Rafel Panecola, i alguns d'altres que no recordam. Però no podem deixar a Mestre Antoni Cirera, perquè de les vuit hores de treball ni sobraven vuit i mitja.

En vida, Mestre Pere Miquel fou intermitent per fer feina i constant en divertir-se. S'apuntava a totes. Tan li escaia menjar poc com atepir-se de carbó. La bruiola particular sempre assenyalava l'itinerari de la bona cuina.

El seiyor encorbatat del centre, és Don Rafel Quetglas Quetglas, Butlo, el qual professava el culte de l'amistat coral a en Blanc: Podem dir que el duia de capoll: Quan Don Rafel tocava poble, tenia dues freturances; Visitar els dos amics de l'ànima Perico Guixó i Puer M. Blanc.

Aleshores en Butlo era un xerraire fantasiós i, ensems, amant de les vagues fortes. Això no obstant, tractant-se de la seva professió feia hora per llegua.

De fadrí anà a examinar-se a Madrid a fi d'obtendre plaça oficial a la comandància militar d'obres públiques. D'un conjunt de 500 aspirants, tragué el número u, però el canvià pel segon perquè no volia ser madrileny. Mallorca l'estirava força.

Una volta instal·lat a Palma dirigí el túnel que des del moll ciutadà anava a l'estació del tren (Ses Bóvedes), sense foradar ni una sola cisterna. El ferrocarril de mercaderies arribava a l'estació a través del pont situat rera l'actual aparcament dels autocars de línia. Don Rafel assolí l'escalafó de comandant. Casat amb dona Francisca Ferrer va tenir 5 fills: Aina, Joan Lluís, Maria, Francisca i Francesc. En Joan Lluís fou una aminència. Als 18 anys, quan havia fet el batxillerat, esclatà la guerra civil.

Present a files va fer un cursat d'alferes provisional. «Sols» obtingué el número dos perquè el primer tenia que ser per el fill d'un peix gros. Després, el general Tamarit convidà el coronel Rovira, el qual preguntà a Tamarit: —«Qui ve amb jo a Mallorca?» —«Tu mateix tria. Aquí tens els números un, dos, tres i quatre. Però a tu, quin t'agrada més?» —«A jo es dos» —«Idò, teu és».

El malograt Joan Lluís, l'any 36 moria al front de Bilbao a conseqüència d'una emboscada. En reconeixement als mèrits intel·lectuals i patriòtics, el govern franquista li dedicà un carrer a Palma, prop de la carretera de Sóller.

Pel que fa a en Francesc, podem dir que és un magnífic arquitecte. Sovint aguaita el nas dins la població a bord d'un clàssic Mercedes. Fa estada al Serral airós de na Vergunya, castell dissenyat pel seu progenitor. De la producció arquitectònica d'en Francesc coneixem l'auforia de l'hotel Laguna de Canyamel.

Tornant a Don Rafel Butlo, seria un pecat mortal ometre que és l'artífex del cotxe fúnebre a cavall. Molts pobles suarien sang per guardar-lo com a peça de museu. El vehicle funerari fou estrenat el dos d'abril de 1923. El primer cadàver que s'emportà va ser una bella jova de 22 anys: Na Catalina Torres Gili, Sua (tia paterna de n'Arnau Sua, el difunt marit de na Francisca Llovetà de la carniceria d'es mercat).

Don Rafel nasqué al Pontarró, el 8 de juny de 1886. No cal citar les branques familiars, perquè començant per Mestre Joan Butlo i acabant per Don Miquel, els Butlos són prou coneguts.

El prohóm de la dreta és l'amo en Perico Bonnín Aguiló, Guixó, pare dels mansos de cor, Perico i Pep Guixó. Aquests dos fadrinards no s'han casat per anar sorrers, perquè entre taxis, i comerç d'oli, van més llatins que la caixa fort d'hisenda.

L'amo en Perico va néixer el 21 de desembre de 1898. Fill de botiguers, sempre conreà la parcel·la dels negocis. Perquè era travessadís, pellucà el pervenir de la indústria automovilística, assolint una gamma exemplar de vehicles. No és aquí, ara, el moment de desglosar-la. Només direm que, per a nosaltres, l'automòbil preferent va ser el cèlebre Singer. Aquell cotxet de color verd i negre, diumenges i festes de guardar allisava la macada del camí de Santa Margalida. Puntualment, fes el temps que fes, traguava un pare Francisca i escolanet a dir la Missa a Son Serra.

Un diumenge, recent acabada la litúrgia, Don Joan Massanet va dir a l'amo en Perico: —«I perquè no vens amb un «aparato» més gros?» —«Punyeta, Don Joan, perquè aquest xibiú sap es camí de memòria, i si jo fall, ell s'aturarà totsol davant sa capella».

L'amo en Perico morí al carrer de Son Servera, 20, el dia 10 de febrer de 1970, domicili de sempre dels Guixons, i actual morada dels germans Perico i Pep.

La foto està feta des de l'angle de la cantonada del Trespolet, Cas Marques i ca Don Rafel Blanes, es metge Patró (pare del cirurgi Rafel Blanes de Barcia). A la dreta és visible el batiport del grifó de pas d'aigües públiques, col·locat subaix del lateral de Ca'n Biel Maia. Al fons, el Centre Social i l'edifici que allotjà el Cafè de Ca'n Garreta, lloc de reunió de els bales perdudes i encontrades d'Artà.

Eren les festes de Sant Salvador, potser del 27. Paperins i absència de llaunes i plàstics. Feia calor però tothom anava cobert amb set flassades. Ara bé: Tres voltors com els de la foto no els trobe ni el mateix Poiret.

Nosaltres pensam que són al Cel. Per un si fa el cas no hi fossin, Déu assisteixi el dimoni, perquè ho tenim per cert, l'imprevisible tarçet haurà tingut la idea de muntar una companyia d'assegurances contra incendis dins el regne del foc etern.

CRÒNICA DE LA MÚSICA POP ESPANYOLA

Capítol 19

1966 (I)

SUCCEÍ AQUELL ANY...

17 de Gener 66.— Cauen a les costes d'Almeria 3 bombes H (termonuclears), degut a un accident sofert per un bombarder nord-americà (un B-52), i una quarta dins la mar. Hi ha la polèmica de si és un perill o no el banyar-se i es el Ministre Fraga el que pren la decisió de fer-ho per tranquilitzar a la població. Al mes d'Abril es recupera la bomba famosa gràcies a l'habilitat d'un pescador.

Naixement del moviment «hippie» a Califòrnia. Són joves que vivien en comunes, es dediquen a treballar la terra, refuen sa violència i practican l'amor lliure, parlant el «llenguatge de les flors». El seu lema «Fe l'amor i no la guerra». Pacifistes que volen canviar el Món.

470 estudiants es tanquen dins un convent de frares a Barcelona. Protestant contra el Règim i volen formar el Sindicat Democràtic d'Estudiants de l'Universitat de Barcelona.

Aprovada la Llei Orgànica del Estat (14/12/66).

Comença l'emissió del segon canal de la TVE (UHF). Per cert que una recent enquesta diu que a Espanya la venda d'aparells receptors de TV ha pujat un impressionant 1.100%, respecta al any 64.

Es casan en secret Sofia Loren amb el productor Carlo Ponti a la localitat de Sèvres (França).

Al mes d'Abril es va crear la Llei de Premsa, duita per el Ministre d'Informació i Turisme Sr. Fraga Iribarne, amb l'intent de suprimir la censura prèvia.

Surt al mercat un nou suport sonor: el cassette. Creació d'una nova forma de reproducció magnètica a França.

El Lute, famós delinqüent de l'època s'escapa, però es agafa de bell nou a Salamanca.

A Barcelona surt «TELE-ESTEL», primera publicació en forma de setmanari des de la Guerra Civil.

Milers de joves es manifesten a China demanant la «revolució cultural».

Escàndol mundial entre els sectors més conservadors al interpretar malament una frase de John Lennon (BEATLES) que digué que eren «més populars que el pròpi Jesucrist».

Greu terratrèmol a Turquia amb més de 1.200 morts.

Exit al espai de la Càpsula Gemini XI. S'acoplament amb el cohet Agena i un passeig per el espai, el més llarg fins a la data, a càrrec del astronauta Richard Gordon.

Es tanca la frontera entre Espanya i Gibraltar a tot tipus de vehicles i mercaderies.

ESPORTS

Espanya guanya el 5è títol mundial de jockey-patins.

Sisena Copa d'Europa per el Real Madrid de futbol. Joves futbolistes coneguts per els «yé-yés», derrotan al Partizán de Belgrado

per 2-1, jugat al Estadi Heysel de Brucel·les. Aquesta era la ja llegendaria al·lineació: Araquistain, Pachín, De Felipe, Sanchís, Pirri, Zoco, Serena, Amancio, Grosso, Velázquez i Gento.

Anglaterra campiona mundial de futbol, VIII copa del món al guanyar 4-2 a Alemanya a Wembley.

Manolo Santana guanya el torneig de Tenis de Wimbledon, el més prestigiós del món derrotant al nord-americà Denis Ralston per 6-4, 11-9 i 6-4. És el primer jugador espanyol que heu aconsegueix.

El Barcelona guanya la Copa de Fires per 4-2 al Zaragossa.

CINEMA

Els OSCARS del any:

LEE MARVIN... millor actor.

JULIE CHRISTIE... actriu.

«SONRISAS Y LAGRIMAS»... millor pel·lícula.

Festival de Cannes:

«UN HOMBRE Y UNA MUJER» de Claude Lelouch.

a BERLIN «LA CAZA» de Carlos Saura, guanya el «OSO DE ORO».

El cinema espanyol relacionat amb la música:

«Cuando tú no estás» de RAPHAEL

«Vestida de novia» de MASSIEL

«El padre Manolo» de MANOLO ESCOBAR

«Los felices 60» DE RAIMON

1966 (I)

AVUI començam un nou capítol de la «Crònica...», fent un repàs a una llista que una coneguda revista espanyola va publicar al mes de Gener del 66, dins una secció dedicada a la música jove, titulada «La hora del ritmo», (LA ACTUALIDAD ESPAÑOLA). Baix el títol genèric de «Los mejores del 65», hi trobavem els noms dels artistes més populars del País (o al manco els més votats), i que, reflexen, perfectament els gust de la joventut espanyola de l'època. Millor cançó del 65 passat: «Esos ojitos negros» del Dúo Dinámico i «Flamenco» de Los Brincos. Millors cantants femenins: KARINA i CONCHITA VELASCO; Cantants masculins: RAPHAEL i LUIS GARDEY; conjunts o grups: LOS BRINCOS i DÚO DINÁMICO.

Aquests eren els el·legits com a millors de l'any 1965 que acabam de deixar enrera dins aquesta història musical, noms prou coneguts i que ja em inclòs dins qualque capítol. Però així i tot dins la llarga llista de cantants solistes hi trobam també a GELU, LITA TORELLÓ, ROSALÍA, LUISITA TENOR, CONCHITA BAUTISTA, MARISOL, ROCÍO DÚRCAL i SALOMÉ (dins l'apartat fe-

Perruqueria
UNISEX
tractament d'UVA

Obert cada dia
manco els
dilluns

C/. Gran Via de la Constitució, 64 (Cantó Jaume III)
Tel. 83 63 82 - ARTÀ

USCHI I BEL

mení), i, noltros hi podem afegir d'altres com FRANCISKA, CLAUDIA, ALICIA GRANADOS, CARMEN SEVILLA, MIKAELA, GUILLERMINA MOTTA, BETTINA, ADRIANGELA, YOLI, etc.

Masculins, gent com JOSÉ GUARDIOLA, MIGUEL RIOS, TITO MORA, MOCHI, MICHEL, FRANCISCO HEREDERO, FEDERICO CABO, JAIME MOREY, LUIS AGUILÉ i altres per ventura no tan sortats a les hores com ALBERT, RAIMON, SERRAT, TONY VILLAPLANA, VICTOR BALAGUER, ONTIVEROS, EDDY GUZMAN, ALBERTO CORTEZ, JORGE, JOSÉ MARIÀ DALDA, ALFREDO, DE RAIMOND, etc...

Grups (bastant coneguts ja dins el pop): MUSTANG, SIREX, PEKENIKES, RELÁMPAGOS, TAMARA, els mallorquins JAVALOYAS, TRES DE CASTILLA, LOS 4 DE LA TORRE, TRES SUDAMERICANOS, CINCO LATINOS, T.N.T.; quedant fora noms com els de SALVAJES, QUANDOS, BRISK, MICKY Y LOS TONY'S, LOS BRAVOS (que començaran l'èxit apoteòsic aquest mateix any), GRUPO 15 (també d'aquí); SONOR, ROCKEROS, CHEYENES, GATOS NEGROS, FLAPS, FLECOS, CATINOS, etc...

Aquesta era la «constel·lació» de noms dels populars del País, els que havien el·legit un camí no massa de roses i sí d'espines, el musical, un camí que vist de fora sembla sempre fàcil i envidiable i que, en realitat, es dur, desagraït per la majoria i pocs, molts pocs privilegiats.

Aquest any vorem rompre l'unitat dels Brincos, l'escisió de dos membres d'aquest popular conjunt Juan & Junior, l'imparable trajectòria de Los Bravos, el naixement d'una nova artista solista i diferent: Massiel; la confirmació de Joan Manuel Serrat com un dels grans artistes de la música popular més enllà de les fronteres catalanes i l'absolut domini entre els ídols solistes i de masses de Raphael. Però això ja serà dins un altre capítol d'aquesta sèrie.

*****

Grups i solistes del primer seixanta a Espanya.

L'IL·LUSIÓ DE FER MÚSICA...

ELS ANYS SEIXANTA - ELS ANYS SEIXANTA - ELS ANYS

Diuen que la clau de l'èxit de la música dels anys seixanta era deguda a la manca d'ambició dels joves que formaven un grup o conjunt modern. És clar que volien guanyar doblers i fer-se famosos, però l'entusiasme i l'il·lusió de fer música rock i trobar oients que els escoltassin era més forta que els desitjos materials.

Molts d'aquells grups de música «moderna», d'aquells estudiants o gent obrera que gastaven tot el que tenien amb els instruments, que només tocaven cobrant per pagar el taxi que els transportava i qualche «bocata», tenien la fe en poder crear la seva pròpia música, i, naturalment, que fos diferent i original. Donava igual si no cobraven massa, fins i tot, moltíssims dels pioners conjunts tocaven gratuïtament a Col·legis i Teatres. Tot era per aconseguir un nom, un lloc, guanyar un públic que els donàs suport, llavor, més endavant ja vendrien els doblers i la popularitat.

Aquest era el secret, diuen, es comenta, es pense, que tenien aquells primers conjunts moderns espanyols, i que, la frescura d'una època irrecuperable es basava amb això.

*****

FOREN PROTAGONISTAS...

LOS CHEYENES

Aquest grup amb nom de tribu, es va crear a Barcelona el any 1963, i, primordialment es pot dir que eren seguidors dels Salvajes, als quals intentaven emular (i per tant als Rolling Stones, ja que era ben conegut per a tothom quines eren les principals fonts ahon bevien els primers). La composició d'aquest conjunt era la següent:

—José Maria Garcés, cantant i guitarra rítmica; Roberto Verger que era el guitarra solista; Ramon Colom a la bateria i José Verger, guitarra baixa. A destacar sobre tot la seva força a les actuacions en viu, ahon la força vocal era destacadíssima, així com es conjunt de guitarras. Amb una cosa destacaven damunt la resta de grups espanyols: els seus llarguíssims cabells, molt per damunt de Salvajes que ja eren prou criticats per això. El grup tingué una vida rel·lativament curteta (dos anys, aproximadament), i, entre la seva limitada discografia es podria destacar una composició seva: «Válgame la Macarena», que era un tema que pareixia sortit en la línia Brincos.

*****

LOS H. H.

El grup atípic dins el Pop Espanyol: Los H. H.

Mos anam de cap al Sur de la Península, concretament a Sevilla; allà hi trobam als germans Hermoso (d'aquí tragueren el nom), Fermín, Carlos i Jaime. Formaren aquest trio de veus suaus i amb el típic falset que semblaven als Everly Brother's americans. Des del 63 enregistren cançons de caire tan diferent com «El twist de la risa», «Tell Laura I love her», «Yesterday» «Rhythm of the rain», «Capri c'est fini», i composicions pròpies com «Aquel amanecer de Mayo» o «Tres chicos españoles». Era, com veis, un agrupació de veus quasi «celestials», armonitzades que feien un pop diferent, molt més clàssic, suau i reposat, però que també tingueren el seu lloc dins aquest moviment de la música juvenil.

MIQUEL MESTRE GINARD - 1992

(Continuarà)

Carta abierta al pueblo de Artà

Palma, 13 noviembre de 1992

Hace aproximadamente cuatro años y medio que vine por primera vez a este maravilloso pueblo para ejercer la función de delegado de "la Caixa".

Hoy, por una serie de motivos y circunstancias que se han producido y conjugado, han motivado una pérdida de confianza por parte de la superioridad, que ha hecho el que haya tenido que presentar la dimisión. Os preguntareis tal vez cuales han sido estos motivos, exactamente no lo sé, quizás mi gestión al frente de la oficina no haya sido la adecuada. Tal vez, se esperaba más de mí por parte de la dirección, quizás envidias, celos, que más da, puede que alguien haya tenido que ver con mi caso, pero no le guardo rencor a nadie.

He de deciros que desde los primeros momentos de mi estancia entre vosotros, todo fueron muestras de afecto y apoyo hacia mí, me disteis vuestra ayuda, vuestra hospitalidad, y sobre todo vuestra amistad, todo ello hizo que me encontrara como en mi propia casa y no me sintiera un extraño entre vosotros.

Os mentiría y no sería sincero ni con vosotros ni conmigo mismo, si os dijera que no siento mi marcha, que no me duele, que no estoy triste, la verdad es que estoy pasando uno de los momentos más tristes y difíciles de mi vida.

Han sido cuatro años de convivencia, de trabajo, de lucha entre vosotros, cuatro años durante los cuales he conocido el verdadero significado de la amistad, el amor y el odio, aquí dejo no sólo mi puesto de trabajo, sino muchos amigos, y sobre todo alguien muy importante para mí, lo más importante de mí, parte de mi vida y de mi ser.

Debido a la premura de tiempo con que tuve que incorporarme a mi nuevo puesto de trabajo, no me ha sido posible despedirme de todos y cada uno de vosotros como hubiera sido mi deseo, por ello he aprovechado la deferencia de la dirección de la revista «ARTÀ», para hacerlo a través de sus páginas, por todo ello les doy mis más expresivas gracias.

Gracias también a todos vosotros, por vuestra generosidad y comprensión, por vuestro apoyo y sobre todo por vuestra amistad.

Quisiera también pedir perdón a aquellas personas que sin pretenderlo, haya podido molestar u ofender, a aquellas personas que habiendo acudido a mí y en el ejercicio de mi profesión no hallaron cumplida respuesta a sus peticiones, a todas ellas les pido perdón.

Recibid un cordial y afectuoso saludo de quien jamás podrá olvidar su estancia entre vosotros.

¡Hasta siempre amigos!

DIEGO HERNÁNDEZ

REGISTRE CIVIL D'ARTÀ MOVIMENT NATURAL DE LA POBLACIÓ Octubre

NAIXEMENTS

- 04-10-92 Marta Vega Sureda, filla de Francesc Josep i Maria Antònia.
08-10-92 Maria Antònia Torrens Morey, filla de Cristòfol i Margalida.
09-10-92 Marta Ríos Picó, filla d'Ignaci i Margalida Magdalena.
17-10-92 Sergi Bernat Herrero, fill de Josep Antoni i Maria dels Angels.
29-10-92 Bartomeu Femenies Llaneras, fill de Bartomeu i Maria.

De «Matrimonis» no s'en celebrà cap.

DEFUNCIONS

- 01-10-92 Lluís Massanet Tous. C/ Gómez Ulla, 16. 83 anys. D'Es Rafal.
10-10-92 Llorenç Terrassa Quetglas. C/ A. Blanes, 40. 71 anys, de Ses Eres.
10-10-92 Bàrbara Amorós Sureda. C/ Joan Estelrich, 5. 85 anys, Galania.
14-10-92 P. Jaume Tugores Mestre. C/ Sant Antoni, 1. 68 anys.
14-10-92 Maria Ramírez Cabanilla. C/ Ses Barraques, 13. 70 anys.
16-10-92 Joan Gili Sancho. C/ Margalida Esplugues, 9. 87 anys, Colom.
16-10-92 Manuel Llaneras Mas. 70 anys, Sineu. Palmanyola.
17-10-92 Pere Massanet Moll. C/ Ses Barraques, 16. 81 anys. Moll.
17-10-92 Cristòfol Massanet Muntaner. C/ Sta. Margalida, 54. 72 anys, Llovetí.
19-10-92 Antoni Gelabert Vives. C/ R. Blanes, 71. 88 anys, Jaumí.
21-10-92 Antònia Servera Rosselló. C/ Abeurador, 7. 80 anys, Leva.
25-10-92 Jordi Colomar Moll. C/ Na Crema, 33. 83 anys.
27-10-92 Jaume Quart Vizconti. Grec, 15. 75 anys.
30-10-92 Margalida Gili Lliteras. Son Servera, 31. 87 anys, d'Es Vidrier.
30-10-92 Elisabet Ferrer Ginard. Santa Catalina, 27. 87 anys, Batista.

CONSTRUCCIONES MANUEL MARTOS

YESERO - ESCAYOLISTA

C/. MARINA, 4 - TEL. 83 62 14 - ARTÀ

ESPECIALISTA EN:

- TECHOS LISOS CON MEDIA CAÑA
- PAREDES PERLITA
- TECHOS LACAS LISAS
- PLACAS DECORADAS, CON Y SIN LUZ INDIRECTAS
- BANDEJA, CON Y SIN LUZ INDIRECTAS
- MOLDURAS PASADAS AL SITIO • FLORONES, ETC...

INSTALADORA JOAN

Av. Costa i Llobera, 44 - 07570 ARTA - Tel. i Fax 83 62 79

Conversa amb en BIEL GARROVA

En Gabriel Ferrer Serra, «Garrova», recentment jubilat de guardia municipal, donà un dinar d'acomiadament a tots els funcionaris de l'ajuntament, inclòs el batle i un regidor, dia 7 de novembre al bar restaurant de «Ca'n Balaguer» regentat per en Bartomeu Sastre. Al dinar foren 25 comensals, que li entregaren com obsequi una placa que diu així: «Amb l'afecte de tots els teus companys de feina, en el dia de la teva jubilació. Artà, 2 de novembre, 1992. Molts d'anys».

Per aquest motiu hem cregut interessant dur-la a les nostres planes, i a dins la cambra de ca seva hem tenguda aquesta conversa: «Jo vaig entrar de municipal l'any 1971 per a Tots Sants, essent batle en Miquel Rabassó. Durant aquest temps he conegut en Biel Maia, en Jaume Morey i s'actual en Miquel Pastor. Varem entrar jo i en Sebastià de Sa Talaia, i a n'és tres mesos en Sebastià s'en va anar. En Ribot i en Piris entraren un

nà a amenaçar aquesta vegada a n'Es Trui» i va fer fortes amenaces. Després d'amenazar s'en tornà a sa presó i l'endemà dematí l'hi trobarem.

Sa gent d'Artà no és gens problemàtica, tenim una gent molt bona. Jo m'he avengut molt amb sa gent, i si hi ha qualca persona agraviada, li deman perdó. Ara qui estic jubilat me dedicaré un poc més a n'és coloms. Degut a n'és coloms m'he passejat molt, i he recorregut bona part d'Europa: França, Alemanya, Bèlgica, Holanda i Portugal, i per Amèrica he estat, a Ecuador, Perú, (un parei de vegades), Colòmbia, Venezuela i a Puerto Rico i Santo Domingo més poc temps. A tots aquests països hi tenc molt bones amistats. A un sopar de colomistes a Guayaquil, jo vaig parlar a n'aquells senyors que no teniem infants i que feia 25 anys no en conseguirem cap, i a través d'és senyor Cesar Enderica, vaig conseguir sa nina.

En Biel, un gran colomista, té més de cent trofeus, entre ells el «trofeo S.M. el Rey. Concurso nacional gran fondo, 1981» i «Asociación colombófila Ecuatoriana al Sr. D. Gabriel Ferrer Serra, socio honorario vitalicio en reconocimiento a su invaluable apoyo a la colombofilia Ecuatoriana. Guayaquil, Ecuador, Dic. 1990». Els seus coloms han guanyat moltes vegades.

Ara posam punt i final i ens acomiadam d'ell desitjant-li molta felicitat una vegada jubilat.

EN PERE D'ES CAPAMUNT

any i mig més tard que jo, i en Ribot no va arribar a n'és mig any, s'en va anar. Vaig entrar per a Tots Sants ara fa vint-i-un any i vaig sortir dia 2 de novembre d'enguany. S'anècdota més graciosa que m'ha passada, va ésser una vegada que tancàrem «El Colorado», un jove qui jugava a futbol i era un bon jugador. Aquest homo s'engatava i creava molts de problemes dins es poble, era molt «liós» i se posava en tot. Aquest dia armà un escàndol dins «Eldorado» i jo hi vaig assistir. Vaig haver de cridar sa guardia civil i el tancàrem a sa presó. Sa qüestió és que quan vengué de tard que li duguerem es sopar no hi va ésser, doblegà es barrots de sa finestra i va fugir. El cercavem per tot amb sa guardia civil i no el trobàvem. As temps que vetlàvem prop de ca seva per veure si hi compareixeria, s'en tor-

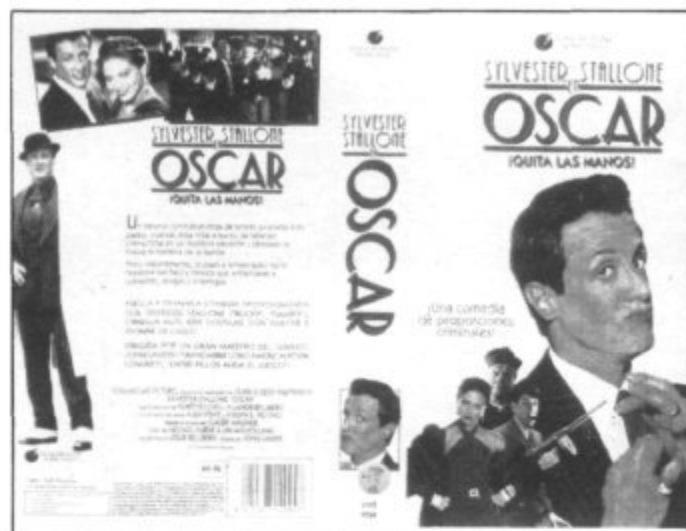
BAR GRAN VÍA

ESPECIALIDAD EN:

- Tapas Variadas
- Pulpo Gallego
- Empanada Gallega
- Ribeiro

Ciutat, 35 - ARTÀ - Tel. 83 62 49

• CANAL VIDEO •

Programa de la película «OSCAR», protagonizada por Sylvester Stallone.

Si tuviésemos que calificar a «OSCAR» con una sola palabra, ésta posiblemente debería ser: curiosa.

En torno al personaje de Oscar se plantea una comedia de continuo enredo que, a medida que transcurre la trama, nos hace pensar que si el nombre no será simplemente una excusa creada para el planteamiento de unas situaciones francamente divertidas —que llegan a provocar la carcajada— sin que sepamos cómo y quién es el personaje.

John Landis, uno de los directores mimados del cine actual, agrupa en torno a Sylvester Stallone a una serie de nombres míticos de la industria. Junto a Ornella Mutti, la única que no encaja en el papel, encontramos a un Don Ameche (Cocoon) francamente inspirado, Ivonne de Carlo y a un insólito, por la brevedad de su personaje, Kirk Douglas.

No es esta la primera vez que S. Stallone intenta romper con sus personajes violentos. En el recuerdo queda algún papel dramático «Símbolo de fuerza», «La cocina del infierno» e incluso un musical, «Rinnenstone», junto a Dolly Parton que pasó prácticamente desapercibida. Ahora tal vez aprovechando el éxito que en el terreno de la comedia ha obtenido otro «duro» como es Arnold Swazenneger «Los gemelos golpean dos veces», «Poli de Guardería», Stallone hace un nuevo intento y la verdad es que el resultado de su papel es francamente creíble, no obstante creo que todos esperamos reencontrarlo destrozando helicópteros o intentando fugarse de alguna cárcel, ¿o no?

COLOMBOFILIA

**EL PASADO 4 DE NOVIEMBRE
DIO COMIENZO LA TEMPORADA
DEPORTIVA 1992 - 93**

Tal como viene siendo habitual en estas fechas del año, el Club Colombófilo Artà dio comienzo a otra temporada de vuelos, en esta ocasión la 1992-93.

Con una suelta de entrenamiento desde el Coll de Artà, que congregó cerca de 2.000 palomas, se inició un calendario de vuelos de preparación, que tienen como objetivo adiestrar a nuestras mensajeras desde diferentes lugares de la isla y prepararlas para los futuros concursos desde Ibiza, las costas peninsulares, terminando en abril en tierras extremeñas.

El plan de sueltas de entrenamiento, quedó de la siguiente forma:

14	Noviembre-92	Coll d'Artà
17	« «	Coll de Son Mas
24	« «	Cruce de Petra
01	Diciembre-92	Felanitx
08	« «	Coll de Sa Grava
15	« «	Algaida
22	« «	Xorrigo
29	« «	Xorrigo
07	Enero-93	Muelle de Peraies
12	« «	Muelle de Peraies
19	« «	Santa Ponça
26	« «	Muelle de Peraies

CONCURSO TERRESTRE

Paralelamente a las sueltas de entrenamiento, y desde los mismos puntos de la isla de Mallorca, se desarrollará una vez más, el tradicional y añejo Concurso Terrestre, una especie de Liga de fútbol con desarrollo similar a una prueba contrarreloj ciclista.

Este Concurso, de ámbito social, tiene una participación esta temporada de 18 aficionados, formando cada uno de ellos un equipo de un máximo de 5 palomas. Gana la prueba el aficionado cuyo equipo recorre la distancia desde el punto de suelta a su palomar, con el menor tiempo. Las pruebas están encadenadas entre sí, formando lo que se podría llamar «Liga», con etapas y Clasificación General. Del desarrollo de esta emocionante prueba daremos puntual información a través de las páginas de esta Revista.

TOMEU GINARD

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

CTRA. SANTA MARGARITA
TELEFONO 83 66 35
ARTÀ

RETAZOS DE ANTAÑO

VUELTA CICLISTA A CATALUÑA 1939

Y II

NO FUE POSIBLE LA GLORIA

La afición ávida de deporte y de ciclismo, esperaba expectante la celebración de la décimo novena edición de la «Vuelta Ciclista a Cataluña», que se presentaba sumamente apasionante y atractiva.

La disputa por equipos regionales le infundió un cariz de mayor rivalidad y, al mismo tiempo, propiciaba un mayor abanico de futuribles vencedores y que en el dúo Ezquerria-Cañardo, tenía la punta de lanza del arco de favoritos, sin desdeñar, empero, el aval de garantía que siempre acompañaba a Delio, Sancho, Trueba o Olmos y, porque no, a un Bartolomé Flaquer, que en los meses de reanudación de actividades mostraba ostensiblemente un estado de forma realmente notable.

El deficiente estado de las carreteras y sus firmes, la abundancia de terreno montañoso y el largo kilometraje de la contra-reloj marcaron la carrera con el sello de especial dureza bien propio de una prueba que a la sazón era la de máxima solera y tradición del calendario ciclista nacional.

LA CARRERA

1.ª etapa, Barcelona-Valls, 132 kilómetros. Si las primeras jornadas acostumbran a ser de criba, ésta con la subida a «Les Guillerries», fue aun más selectiva que lo normal. Un grupo de 16 hombres se presentó avanzado del resto de participantes. Venció Cañardo, seguido de Ezquerria y Tomás García. Flaquer entró en 12.ª posición con idéntico tiempo del vencedor.

2.ª etapa, Valls-Igualada, 135 Kms. Tónica parecida al del día anterior. Otro paquete de 16 unidades se destacaron del resto y, otra vez, Cañardo se impuso en la línea de llegada a Ezquerria, Flaquer y Canals que entraron a continuación.

3.ª etapa, Igualada-Gerona, 170 Kms. Un espectacular ataque de Ezquerria rompe la carrera en mil pedazos. Sólo Flaquer y Cañardo responden al ataque del norteño que en día de gracia corona en cabeza los puertos puntuables. Sin embargo, la desgracia se ceba en el bravo Ezquerria que en pleno fragor de la lucha bajando el último «coll», sufre una espectacular caída que le obliga a la retirada. Cañardo y Flaquer prosiguen la escapada y se presentan destacados en Gerona donde Cañardo se impone al artanense en apretado sprint.

4.ª etapa, Gerona-San Feliu de Guixols, 70 kilómetros contra reloj individual. El largo trayecto de lucha cronometrada hacia presagiar una delimitación de posiciones en la general, muy ajustada en aquellos momentos, sólo dos minutos de diferencia entre los diez primeros. No sucedió así. La igualada y extenuante lucha sólo sirvió para que un exultante Flaquer se erigiera en líder y, que el inaccesible Cañardo perdiera su puesto de privilegio acusando el esfuerzo prodigado en días anteriores.

5.ª etapa, San Feliu de Guixols-Tarrassa, 146 Kms. Espoleando por el traspies de la contra reloj, reconfortado con el día de descanso, el conocimiento del terreno y al calor y ánimo de sus paisanos, Mariano Cañardo, desde la primera salida desencadenó un feroz ataque. El líder, Flaquer, que ya acusaba los primeros síntomas de unos lacerantes forúnculos, que a más de dolores le impedían

sentarse convenientemente sobre el sillín, aguantó impávido y estoicamente los ataques del navarro-catalán sin ceder un ápice de terreno. Se calzó el triunfo Ecuriet que, al final, aprovechó su oportunidad y arañó 46 segundos a un reducido grupo de corredores que entraron a continuación por este orden: Cañardo, Trueba, Murcia, Flaquer, Delio Rodríguez, Cháfer, Botanch, García y Martorell.

6.ª etapa, Tarrassa-Manresa, 140 Kms. La ofensiva iniciada el día anterior es proseguida por Cañardo. Flaquer que había pasado la noche en vela por el doloroso ataque foruncular decide tomar la salida desoyendo el dictamen médico y a sabiendas del handicap que le suponía la enfermedad. Su indomable casta le impedía rendirse sin jugar su última baza. Resistió lo indecible y consiguió clasificarse en un muy honroso noveno puesto. Sin embargo, debió ceder el liderato a Cañardo, mientras Trueba se calzaba la etapa en Manresa.

7.ª etapa, Manresa-Barcelona, 98 Kms. Físicamente roto y moralmente hundido, Flaquer atiende el consejo de los doctores y no toma la salida de la última etapa. Cañardo se impone en toda la línea y llega en solitario a Montjuic, entre el entusiasmo y clamor de sus incondicionales. Juan Plans, campeón nacional de velocidad, que seguía la ronda como comentarista de radio, al cercionarse de la llegada a la meta de Flaquer en un coche seguidor, no pudo menos de comentar a sus radioyentes: «Ahí llega Flaquer, el vencedor moral de la Vuelta». En un artículo firmado por R.T. (iniciales de un popularísimo periodista), se pudo leer, tras una encendida glosa dedicada a Mariano Cañardo, que obtenía su séptima victoria de la carrera y un elogioso comentario dedicado a Ezquerria, que aun retirado en la tercera etapa consiguió el premio de la montaña «el más directo rival de Cañardo fue el mallorquín Flaquer, que incluso llegó a ocupar el primer lugar de la clasificación sin triunfar en ninguna etapa». En el periódico «Arriba» de Madrid, se ponía de relieve la mala suerte que venía acompañando al mallorquín Flaquer, no sólo en esta prueba sino en las últimas que había disputado.

Abatido y contrito regresa el ciclista a la isla. Había rozado la gloria, y de tener casi en sus manos la victoria y el laurel orlando sus sienes, pasaba por el duro trance de apurar el cáliz del dolor y la amargura. Y para más «inri», regresaba a la «terraña» con los corredores que se desplazaban a participar en la Vuelta a Mallorca, señalada para unos días después y veía desvanecer su ilusorio sueño de lucir el maillot de líder de la «volta», ante sus paisanos y de luchar para la victoria en la ronda mallorquina en la que había depositado tantas esperanzas.

J. CASELLAS FLAQUER

CENTRE COMERCIAL

JONC

SABATERIA I VIRMERIA

ENCÍS

PERFUMERIA I LLENCERIA

C/. Gran Via, 2
Tel. 83 50 66
ARTA

BOUTIQUE
SEDUM
DISTINCIÓ UNISEX

NADONS
BOUTIQUE INFANTIL

NECROLÓGICAS

Dia 30 d'octubre, i a l'edat de 87 anys, morí a Artà al carrer de Son Servera, 31, la madona Margalida Gili Llúteras, «d'Es Vidrier», viuda de Bartomeu Alzina, «Pamb-oli».

A les seves filles: Antònia, Francisca, Margalida i Maria, fill polític: Sebastià Sastre Terrassa, nets: Bàrbara Sastre i Rafel Nicolau. Germanes: Francisca, Caterina i Joan i demés familiars, els enviam el condol de la redacció de la revista Artà. En pau descans.

L'amo En Joan Pomar Font, «Bover», traspasà d'aquest món a l'altre, dia 17 de novembre a l'edat de 88 anys.

Als quinze o setze anys s'en va anar a França, i feia feina a un magatzem de fruites «Ferragut Freer» amb un altre artanenc, En Tassar, i menava una egueta de nom «Bichone». Quan tornà a Artà passà a l'ajuntament davers l'any 1930 ò 1932, fent feina amb l'amo en Rafel Coll, D. Joan Sard i D. Baltasar Moyà. Era oficial i cobrava els arbitris, i s'en cuidava de la contribució industrial. Se jubilà l'any 1969 als 65 anys d'edat.

Donam el nostre més sentit condol als seus fills: Pep, Magdalena Bàrbara i Maria Angela, fills polítics: Maria Angela Sancho, Jeroni Riera, Joan Bernat i Joan Flaquer, germanes: Caterina, Magdalena i Margalida, néts, renéts i demés familiars.

Dia 21 d'octubre, dia de Les Verges, morí a la nostra Vila a l'edat de 80 anys, la madona Antònia Servera Rosselló «d'Es Molí d'En Leu», la qual havia nascuda dia 22 de juliol de l'any 1912. Donam el nostre més sentit condol, al seu marit: Pere Obrador Garau, «Claret», als seus fills: Pedro, Joan, Miquel, Antònia, Joana Aina, Climent, Maria i Francesc, als fills polítics: Maria Alzina, Maria Espinosa, Maria Terrassa, Pau Piris, M.^a del Pilar Lucas, Jaume Ginard i Bàrbara Piris, a les seves germanes: Joana Aina i Maria als nets i renét. Al Cel sia.

A consecuencia de un accidente de automóvil ocurrido día 2 de agosto a las 9'45 en las «Costes de Xorrigo», falleció a la edad de 39 años, el joven Antonio Botellas Roig, hijo de Juan Botellas Garau, «de Na Verra», y de Isabel Roig Galmés. Desde hacia diez años trabajaba en el hotel Regana de Cala Ratjada como jefe de bar, siendo muy apreciado por todos los que le trataban.

Damos nuestro más sentido pésame, a su esposa: Nicola (de nacionalidad inglesa), a sus padres, a sus hermanos: Catalina, Gabriela y Lita, a sus hermanos políticos: Antonio Riera, Mateo Ferrer y Juan Alzamora y demás familiares. E.P.D.

NOTICIES

Des d'aquestes pàgines de la revista «Artà», voldriem donar l'enhorabona a la flamant nova cartera del nostre poble. Es tracta de Elisabet Servera Santandreu, que ha aconseguit guanyar les Oposicions i a prés possessió de la plaza fitxa a la plantilla de Corres d'Artà. Na Bel, com tothom la coneix, ja està trescant per els carrers de la Vila, intentant complir un bon servei per a tots els artanencs. Repetim, Bel, la nostra més sincera felicitació.

ORFEÓ ARTANENC.— Aquesta agrupació coral que des de fa més de set anys canta baix la direcció de Tomeu Ginard, celebra periòdicament les El·leccions de la Junta Directiva, per regir la part burocràtica i legal del grup; les darreres varen tenir lloc el passat mes d'octubre, quedant constituïda la actual Junta per el següents membres de la Coral: Com a vocals hi ha na Rosa Llodrà Sansaloni, na Balbina Gil Fuster i en Joan Canet. Com a tresorer en Toni Esteve Rosselló; el secretari es en Jaume Cabrer Fito i com a President en Miquel Mestre Ginard.

Entre les pròximes actuacions del Orfeó Artanenc estan les clàssiques participacions a les Trobades de Corals cantant a Nadal, dins el mes de Decembre.

**EL DR. BARCELÓ COMUNICA
EL CAMBIO DE CONSULTA.**

**AVDA. FERROCARRIL, N.º 2
(al lado del Bar Almudaina)**

**MEDICINA GENERAL:
ASISA, IMECO...**

de Lunes a Viernes de 18 a 20 h.

**CERTIFICADOS MEDICOS:
Lunes y Miércoles de 17 a 20 h.**

Una vez más, ha sido noticia la afición artanense, al crearse una nueva peña hípica, con un gran número de noveles aficionados, que lleva el nombre del popular bar Joan, sede del Club Hípico Artà.

La peña ha adquirido el potro de 2 años TITUBEIG, hijo de ELIPHAR y ORA D'OR, siendo hermano paterno del campeón RIGGI.

Quizás no hubo jamás, en Artà una asociación tan numerosa para adquirir un trotón, lo que asegura al equino ser rico en propietarios, que de estos se puede esperar cualquier cosa, lo que falta a veces es constancia.

Por otra parte, hay que lamentar la muerte de la reproductora ZALEA, de buenos orígenes al ser hija de JAMIN DU PONT y LETONIA, esta hija de LARCA. ZALEA deja descendencia en Artà, con RATA ZALEA y un bonito potro de nombre VALEO, nacido este año del semental QUICK LUI.

La cuadra de Mateo Vicens, ha adquirido el caballo JOIELL, encontrándose en un buen estado físico, lo demuestra con la victoria conseguida día 15 en Son Pardo a 1'23'1, en la misma carrera LIRICO que le rendía 20 metros de handicap, se clasificó en 4.ª posición con el buen tiempo de 1'22'5, el mismo día también destacó el crono de 1'20'5 de JUNITA, que se clasificó en 3.ª posición.

Pasando a las carreras, día 17 de octubre NOSTRO V.X. ganó su prueba en Manacor a 1'25, mientras el día siguiente lo hacía en Son Pardo el otro campeón nacional RIGGI a 1'23.

Día 24, en Manacor y en el premio aprendices, el joven conductor Toni Servera, se colocó en 2.ª posición a las riendas de VALSE DE NUIT, que había rodado a 1'22'5, este mismo día reaparece a las competiciones PANYORA, después de un largo descanso.

SENYOR C.M. y NOSTRO V.X. se clasificaron en 2.º lugar, día 25 en Son Pardo.

La Diada de Tots Sants, resultó exitosa para la mayoría de trotones artanenses, con la numerosa participación de 19 equi-

JOIELL, adquirido por Mateo Vicens.

nos, clasificándose en 1.ª posición MERAVELLA a 1'25'1, SENYOR C.M. a 1'27'4 y LINDOMUNDO a 1'26'2.

JOLY GRANDCHAMP a 1'25'5 y JUNITA a 1'21'1, se colocaron en 2.º lugar.

En tercera posición VALSE DE NUIT a 1'21'4 y RIGGI a 1'23'3, CASTAÑER hizo 4.º a 1'23'9.

Destacaron los cuatro trotones de Artà que rebajaron su propio récord, tales fueron JOLY GRANDCHAMP, RIGGI, VALSE DE NUIT y JUNITA.

Otra victoria de RIGGI día 7 de noviembre en Manacor, en la misma reunión que LINDOMUNDO hizo 2.º a 1'24'2 y en la misma carrera JOIELL 3.º a 1'25'1, SUNITA y JOLY GRANDCHAMP se colocaron en 4.ª posición. El día siguiente Meravella hizo 3.º a 1'27'1 en Son Pardo.

SORTETA y SOM PETIT BO, fueron los que más suerte tuvieron día 14 en Manacor, ganando a 1'27'7 la primera y consiguiendo una 3.ª clasificación a 1'30'2 el segundo.

Día 22 en Son Pardo, LIRICO después de realizar una fantástica carrera, consiguió una merecida victoria a 1'23'8, muy bien conducido por su conductor habitual Pere Miquel Vaquer.

Fotos.— Revista TROT

TOMEU FEMENIAS SARD

SENYOR C.M., ganador el día de Tots Sants.

TITUBEIG, un potro para la Peña Bar Joan.

BAR - RESTAURANTE

ES PINS

ESPECIALIDAD
COCINA MALLORQUINA

C/ Ciutat, 49
Teléfono 83 64 61
07570 ARTÀ

**foto
comentada**

Ses monges de la Caritat tenien un especial modo de il·lustrar cervelleres i no les agraiem mai se feina que feren per donar «costura» a la joveana del llunyà temps de la segona república.

Il·lustració tal volta no en donassin gaire però oracions les sabien totes de cor.

Vaja un esplet de poncelletes ses que per les saons dels 1934 se feren retratar dins es pati de ca ses monges.

Totes seguint la llei de vida han madurat i avui son mares o padrines pero mirau-les fixament i veureu com dins els ulls duen escrita la història. Cada una d'elles es pot reconèixer fitorant de veres es seu mirar.

Són d'esquerra a dreta i de darrera a davant: Margalida Femenies esposa d'en Joan de s'hotel que caplleven pel Caribe. Rosa Arrom al cel sia. Magdalena Torres (Rodona) mestressa d'en Jaume Virell calarajadors d'adopció. Margarida Mas filla de Guardia Civil que ses perduda dins sa memòria. Aina Alzamora (Cinta) que mos conmu cada any amb mostra d'obra de pauma. N'Antonia Salas que encara no sabia lo que li esperava quan estallà sa guerra civil. Francisca Femenies (Rosa), Isabel Vives (Novella), Antonia Bisbal (Borróna) que fou una gran triadora de

bessó d'amel·la per Can Percendreu, Maria Cataola que s'en va anar a viure a Ciutat, Rosa Xamena que fou sa dona d'en Tomeu Bolló i n'Angela Riera (Caneta) que tal era tal és.

Segona fila: Margalida Roseona, Maria Picó (Salema) grassona i molt seria, Maria Jaume al cel sia ella i Maria Servera (Rosa) monja i directora musical que maneja s'escodra millor que s'on pare que picava pedra per sa Serra. Margalida Picó (Roxeta), Maria Magdalena Ginard (Sunyer), Margalida Sales dona d'en Sebastià Niu, Magdalena Amorós (Cinta), Magdalena Piris dona den Joan Alzina es fuster. Catalina Payeras que matrimonià amb Pablo Coca mare d'un catedràtic de dret de sa nostra Universitat.

Tercera fila: Margalida Murtona, na Maria Ginard (Passecola), sa dona d'en Miquel de Son Fang, Maria Oliver gran brodadora de punt antic, Amelia de Anta Ferrer parenta de Cas Sagristans, Apolonia Alzamora (Cantes), Catalina Tous de Ca Na Juana, Aina Amorós (Cinta) que segueix per Cala Rajada i na Margalida Solleria que també viu per Ciutat.

Quarta fila: Catalina Fuster (Reuxeseta), Catalina Tous Sancho (Barraca), Magdalena Sancho (Carbonera), que viu per Algaida, Margalida Gelabert Pastera, Maria Esteva Sulla i na Bàrbara Artigues.

Conten que la sor que les endiumenjà, suava com un carboner perquè aquí a on les veis tan compostetes tan serietes eran com una verga de llamp.

I encara hi són.

NEO-NAZISME

Estic ben escarrufat, desde es cap fins a n'es peus, per un fets desgraciats que amb pocs dies se han donat a païssos europeus.

Uns pistolers, cap tapat, no fa encara una semana, feren un greu atentat que sa vida li ha costat a una sudamericana.

Allà, entre foc i crits, de casa seva a sa porta, varen ésser a tirs cossits. Resultat: quatre ferits i una pobra dona morta.

El seu pecat?: Ésser estrangers i venir a terra extranya a guanyar quatre doblers. Ves i digueu-lis després que això es la Mare Espanya...!

Sense temps a reaccionar a Alemanya el següent dia una bomba va explotar i amb sa vida va acabar de unes dones de Turquia.

I quin va ésser es seu delit? No tenir ni per menjar... i emigraren a un país «acollidor», «cult» i ric allà on trobarien pa.

A altres païssos culturals, nobles i civil·litçats, hi ha grupos radicals que tracten com a animals a tots els refugiats.

Això és el cas italià això és l'exemple francès, a Anglaterra també es fa... en tot Europa no hi ha qui d'això n'estigui net.

Són els cassos de racisme aquest assumpte que mos toca? O és més greu i un nou nacisme, una altre ona de fascisme està invadint Europa?.

EL SANT PERE